

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

TEATAJA

Nr. 6. I aastakäik

1. mail 1926

Ilmub kaks korda kuus.

Tellimishind:		Toimetus:	Kuulutuste hinnad:
Aastas	Emk. 250.—	Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Lai t. 45	1/1 lhk. . Emk. 4000.—
Poolaastas	" 150.—	Kõnetraat 17-77, toimetaja kodus 1-35	1/2 " . " 2200.—
Väljamaale	" 500.—	Toimetaja kõnetunnid: igal esmaspäeval,	1/4 " . " 1200.—
Poolaastas	" 300.—	kesknädalal ja reedel kella 2—3 p. l.	Kaanekülgedel—kokkuleppel

SISU: Prognoos. Võõrandatud tööstusettevõtete eraomanduseks müügi ja maaga varustamise küsimusest. Suhkru ja saharini tarvitamine Eestis 1925 a. Mis tähendus on näitus-messil ja mida pakub tänavune näitus-mess. Kodukäsitöö väljapaneku korraldamisest. Inglise söetööstuse kriis. Saksa töösturite häälekandja seisukoht väliskaubanduse küsimuses Vene Nõukogude Liiduga. Kaubandus-tööstuskoda sektsioonid Kaubandus-tööstuskoda teateid. Teiste riikide majanduslik elu-olu. Teateid kodu- ja välismaalt. Turgude ülevaade. Tolliteateid. Äriettevõtete koosolekuid. Kaubahinnad. Laevade liikumine. Börsiteateid.

Tallinna raudteejaam ja osa tööstuse-linnajaost.

Prognoos.

Sir Williamsoni siiatuleku puhul.

Vabariigi valitsuse kutse peale jõuab 1. mail siia finants-eriteadlane sir Williamson, kelle ülesandeks on muretseda selgust meie majanduslikkudesse küsimustesse. Ühtlasi määraks see eriteadlane ära ka tegevusekava, mille järele meie majanduslikku elu tulevikus tuleks juhtida. Et nende küsimuste selgitamisel ja lahendamisel põhjanev tähtsus on, siis tuleb asjatundja siia-kutsumist lugeda täiesti põhjendatuks ja valitsuse otsust selles asjas tervitada.

Kuid selleks, et ettevõetud sammust oleks tõsist kasu, tuleb pidada silmas kaht tingimust. Esiteks on tarvis, et asjatundjat informeeritaks õigesti ja erapooletult, mis iseenesest sugugi nii lihtne ülesanne ei ole nagu see vast esialgu näib, ja teiseks on tarvis, et asjatundja otsused ka tõesti täide viidaks. Kui üks või teine nendest tingimustest jääb täitmata, kaotab kogu ettevõtte oma väärtuse.

Väga huvitav on küsimus, mis sir Williamson ütleb meie majandusliku edenemise tingimuste kohta. Katsume ses suhtes tema otsusi ennustada, seades end sellele seisukohale, millele tema on kutsutud. Kujutame endile ette, et tema vaated ja otsused meie majandusliku elu edendamise kohta on järgmised:

Majandusliku elu edenemise esimene ja peatingimus on finantspoliitika stabiliteet: igasugused mitte küllalt proovitud eksperimendid ja katsed finantspoliitilisel alal tulevad jätta. Riigi budžeti tasakaal kui ka tasakaal väliskaubanduses ei ole veel küllaldaseks garantiiks, et finantspoliitiline elu ootamata vapustuste eest oleks kindlustatud. Riigi rahaline seisukord seisab ainult siis kindlal alusel, kui elanikkude äriiline tegevus saab rahulikult edeneda. Seejärel on tarviline, et igasuguseid suuremaid muudatusi tollipoliitikas ja maksustamise viisides ainult kõige mõjuvamatel põhjustel ette võetaks.

Et saavutada majandusliku elu ja äritegevuse stabiliteeti, selleks on tarvis viia läbi reformid järgmistel aladel: majanduspoliitilisel, finantspoliitilisel ja juriidilisel.

Kõige pealt parandused majanduspoliitilisel alal. Siin tuleb panna tähele järgmisi nõudeid:

1) Tähtsaimaks äriiliseks tegevuseks Eestis on seni olnud ja jääb arvatavasti veel kauaks põllutööstus. Seda tööstust tuleb võimalikult kindlustada ja arendada ja igasugused takistused selle tööstuse edenemises kõrvaldada.

Asutatud maapanga tegevust tuleb igati toetada ja soodustada.

2) Edendada ja arendada tuleb ka väike- ja kesktööstust kui ka kaubandust, sest et need ettevõtted on Eesti äritegevusele kõige kohasemad. Omamaa kapital peaks toetama ainult väiksemat tööstust ja kauplemist, kuna suured ettevõtted peaksid otsima väliskapitali abi. Eesti pankade hoiusummad on väikeste kapitalistide korjatud raha ja seda raha suur-tööstuse peale ära tarvitada ei ole õiglane ega otstarbekohane.

3) Eesti äride maksustamise-süsteem tuleb korraldada ümber, teha lihtsamaks ja õiglasemaks. Maksuasutustes olevad ametnikud, kes ainult fiskuse huvi silmas peavad ja äriinimeste eluhuvi kas ei tunne või tunda ei taha, tuleb kõrvaldada. Maksukoormat tuleb kergendada, sest Eesti arenemata tööstus ja kaubandus, millele läbikäigud väikesed, ei suuda kanda suurt maksuprotsenti. Maksude sissenõudmise viisi tuleb korraldada selles mõttes, et raskustesse sattunud tööstusi mitte lõpulkult äkiliste maksu sissenõudmistega tõttu ei ruineeritaks. Häbistavad varanatuks muutunud poliitise kaudu tulevad kaotada.

4) Igasugused erifondid ja operatsioonikapitalid, mis seisavad koos riigi rahadest ja mis on määratud üksikute ärilikele toetamiseks soodsatel tingimustel, tulevad kaotada, sest sarnane eriline toetamine demoraliseerib üldist äritegevust ja kõrvaldab vaba võistluse, mis peab olema ainuke äri tegevuse õige alus. Sarnased erifondid koormavad riigi budžetti, kuna nad aga niisugust äritegevust, mis iseendast elujõuline ei ole, elustada ei suuda.

5) Riigi ametnikkude arvu tuleb kõige vähemalt poole võrra vähendada, sest Eesti rahva kehv majanduslik jõud ei suuda nii suurt ametnikkude hulka nagu see praegu on ülal pidada. Ministriumide arvu tuleb vähendada, samuti ka riigikogu liigete arvu, see on esimene ja kõige tähtsam samm ametnikkude koosseisude kokkutõmbamisel. Kallid välisesitused tuleksid tublisti lühendada ja kulusid sõjaväe ülalpidamiseks tuleks ka suuresti vähendada. Üldise olgu radikaalne kokkuhoidmine riiklikus majapidamises kõige esimene ja ülem põhimõte, sest vastasel korral ei saa Eesti praegu valitsevast majanduslikust kriisist millalgi üle.

Reforme finantspoliitilisel alal:

1) Rahareform tuleb võimalikult kiiresti teostada ja rahaüksus kulla alusel seadus-

andlikul teel kindlaks määrata. Praegu maksev „mark“ on liig väike üksus kulla peale arvestamisele ülemineamiseks, tuleks luua uus rahaüksus, mille suurus vastaks Inglise shillingile. Nii-sugune ülemaailmaline rahaüksus hõlbustaks rahvusvahelist ärist läbikäimist ja arvepidamist Eestiga, kuna Eestil kui väiksel riigil läbikäimine välismaadega on erilise tähtsusega.

2) Eesti Pank tuleb reorganiseerida. Emisjonipank oma tegevuses peab olema vaba valitsuse mõjust, kuna tema tegevuse piirid peab ainult seaduse läbi kindlaks tehtama. Seejärel tuleb Eesti Pank muuta ümber era-aktiisipangaks, tema emisjoniõigus aga seaduse läbi piirata ja reguleerida. Selle tagajärjeks on, et keskpanga tegevus saab iseseisvaks, pääseb valitsuse ja erakondliku poliitika mõju alt, omandades seega võimaluse tõsise tarviduse järele riigi rahaasjandust reguleerida. Erakondlik finantspoliitika on rahaasjanduse verivaenlane ja ükski rahaasutus ei või edeneda seni, kuni erakonnad oma mõju tema tegevuse peale avaldavad. Riigipanga tegevust peab nii kindlasti juhitama, et tal ei oleks mingisuguseid kahjuid, sest ainult siis tekib täieline usaldus tema vastu. Tal ei ole tarvis maksa sada protsenti dividendi ja niisuguse dividendi saamiseks koondata enda kätte erapankade tegevust, vaid ta peab olema peaaegselt pankade pank, mis igal ajal erapankadele kitsastel aegadel võib abi anda. Eesti oludes ei tohiks krediit ühele firmale tõusta üle 50 miljoni, sest siis jääksid pangale suured kahjud saamata, nagu see seni on olnud. Selle vastu tuleks laiendada krediiti väiksele ja keskmisele tööstusele ja kaubandusele. Kui keskpank ümber muudetakse erapangaks, ei tarvitseks riik oma valuuta tagavarasid pangale üle anda, vaid aktsionärid peaksid kulla tagavara panga

jaoks ise kokku panema. Välismaa kapitali seks otstarbeks ei tarvitseks põlata, sest see aitaks saada krediiti välismaalt, mida hädakorral võiks tarvitada.

3) Välislaenude tegemisega peab olema väga ettevaatlik, kuigi oletada, et neid oleks võimalik saada. Peab pidama meeles, et laenuid ja nende protsendid tulevad maksa, mis ainult siis võimalik, kui kapitale produktiivselt saab tarvitada. Praegu on aga Eestis vaevalt leida niisugust tööstusharu, mis välja töötada suudaks laenuprotsentide. Teha aga laene, ilma et neil oleks produktiivist baasist, on rahvamajanduslikult kahjulik.

Reforme juriidilisel alal:

1) Tsiviilprotsessi käiku tuleks kiirendada ja lihtsustada. Pikki Vene oludele kohaseid tähtaegu tuleks lühendada. Iseäranis tarvilik on nõudmise protsessi hüpoteekide järele teha lihtsamaks ja kiiremaks, sest praegu kannatab just reaalkrediit kõige rohkem pikaldase sissenõudmise protsessi all.

2) Aktsiaseltside direktorid tuleb teha isiklikult vastutavaks sel korral, kui nad ettevõtte võlakoorma liig suureks lasevad minna, enne kui nad tema likvideerimisele asuvad või, õigemini, enne kui ettevõtte seevõrra võlgadesse on sattunud, et enam kuhugi minna ei ole. Näiteks niisugustel juhtumistel, kui ühe aasta jooksul aktsiaseltsi kahjud, võrreldes kapitaliga, kolmekordse kahju välja teevad, peavad direktorid langema valju karistuse alla, sest vastasel korral kaob igasugune krediidusaldus Eesti ettevõtete vastu.

Kui sir Williami otsused oleksid niisugused nagu eelpool kirjeldatud, kes oleks Eestis, kes nad viiks täide?

M. Pung.

Võõrandatud tööstusettevõtete eraomanduseks müügi ja maaga varustamise küsimusest.

Maaseadusega võõrandati umbes kakstuhat maal asuvat tööstusettevõtet. Võõrandatud tööstusettevõtteid on põllutööstusministeeriumi valitsemisel, kes neid pikemaks või lühemaks ajaks välja rendib. Need tööstusettevõtteid etendavad tähtsat osa meie majandusel ja on hädatarvilised meie maarahvale ja põllumajandusele. Kahjuks on aga võõrandatud ettevõtteid praegu kõige halvemasse seisukorras — lagunevad hooned, sisseseaded, veskitammid ja muud varandused. Kestab praegune olukord veel mõni aeg, siis muutuvad kõik võõrandatud tööstusettevõtteid varem teoks, varem kui seda oletada ehk oodata võiks. Võrd-

lemisi suur varandus peitub ettevõtetes: selle päästmiseks peaks kiire korras samme astutama. Riigil, võõrandatud tööstusettevõtete omanikul, on võimatu selle varanduse alalhoidmiseks ja veel vähem tarvilikkude uuenduste läbiviimiseks midagi ette võtta.

Osa võõrandatud ettevõtetest ekspuuteerivad veejõudu. Veejõudude poolest on Eesti vaene maa, pealegi on Eesti kogu veejõust suurem osa, umbes 75%, Narva koses, millest praegu üksnes tähtsusetut osa kasutatakse. 25% Eesti veejõust jaguneb väikeste paisude ja koskede näol peaaegu ühetasaselt üle maa ja teda kasutavad maal asu-

vad tööstusettevõtteid. Ühes võõrandatud ettevõtete kokkuvarisemisega kaob edaspidi ka võimalus praegu tööle rakendatud veejõude kasutada. Kui eksploateeritava veejõu asemel kivisütt või naftat tarvitusele võtta, siis peaks Eesti umbes 500 miljoni marga eest rohkem aastas kivisütt või naftat sisse vedama. Narva kose veejõu kasutamisest on meil palju kõneldud ja isegi jõujaama ehitusprojektid kokku seatud. On enam kui küsitav, kui projekti teostamiseks kapitali oleks leidunud, kas siis selle jõujaama ehitamine meile kasu oleks annud ja ettevõttesse mahutatud raha kaotsi ei oleks läinud, sest energia hulgalet, mida jõujaam anda võiks, ei ole tarvitajaid. Oleks pidanud suuremate tööstusettevõtete näol energia tarvitajaid ellu kutsuma, mis uuesti suuri summe oleks nõudnud. Eesti kui kapitalivaene maa ei saa sarnaseid kavatsusi praegu ega lähemas tulevikus oma rahaga teostada. Kui Narva kose veejõu kasutamiseks suuri kavatsusi tehti ja projekti kokku seati, sealjuures suuri summasid kulutades, siis ei ole juba tööle rakendatud väiksemate veejõudude alalhoidmiseks palju midagi ette võetud.

Lootma jääda, et rentnik omal kulul veejõu kasutamise võimalust alali hoiaks ja arendaks, on tema praeguse seisukorra tõttu vist küll asjata.

Ettevõtte rentnikul ei ole võimalik ka kõige parema tahtmise juures tarvilikke parandustöid ette võtta, kapitaalremontidest või uuenduste läbiviimisest kõnelemata, kuna tööstusettevõtete sissetulek praegu küllalt suur ei ole, et võimaldada kõike tarvilikku teha — hea, kui rentnik tulud ja kulud ots-otsaga kokku saab. Omab rentnik raha ja peaks ta kõige peale vaatamata ettevõttes parandustöid või uuendusi tegema, siis võiks sarnane samm temale loodetava kasu asemel sagedasti kahju tuua, sest arvestades tehtud remondi ja uuendustega kruvitakse järgneval võistluspakkumisel rent võistlejate poolt üles, võib olla isegi kõrgemale kui see põhjendatud. Eduka töö võimaldamiseks peaks mõne ettevõtte juure uusi kõrvalhooneid ehitama, uusi masinaid üles seadma või muid tarvilikke uuendusi või parandusi ette võtma, kuid rentnik seda teha ei või, sest rendiaja lõpul peaks tema kõike ülesehitatut jälle maha lõhkuma ja ära vedama. Jätab aga rentnik tarvilikud parandustööd tege-mata, siis võib kergesti juhtuda, et hooned või veskitamm kokku varisevad ja selle tagajärjel ei jääks rentnik mitte üksi sissetulekust ilma, vaid ka peavarjust — järele jääks ainult rendimaks-mise kohustus. Omal algatusel ei saa rentnik muudatusi või parandusi ette võtta, kuigi need hädatarvilikud peaksid olema, sest tema on riigi-ametnikkude eestkostmise alla võetud ja sage-

dasti ripub ametniku tujust või arusaamisest ettevõtte saatuse. Võiks veel terve rea väga mitmesuguseid põhjendusi selleks ette tuua, kui kahjulik ja ebaotstarbekohane on tööstusettevõtete kasutamine rendi alusel nii rentnikule kui rentijale, kuid arvan, et ettetoodud asjaolud juba küllalt põhjendavad praeguse kõrva puudusi. Parandust asjasse tuua võib ainult võõrandatud tööstusettevõtete eraomanduseks müümine. Tööstusettevõtteid tulevat õiglaselt ühes nende päralt oleva maa-alaga hinnata ja asundustalude kohta vastu võetud põhimõtete järele müügile lasta, kusjuures praegustel rentnikkudel ostueesõigus oleks. Mida varem müük teostatakse, seda kasulikum riigikassale ja rahvale. Eraomanduseks müümisega langeks riigil ühelt poolt võõrandatud tööstusettevõtete korrashoiu kohustus ära, mis riigi kulusid märksa vähendaks, teiselt poolt saaks riik ostusummade näol sissetulekuid. Kuigi ostusumma iga-aastane osa mitte suurem ei peaks olema praegusest rendist, siis on ometi igal tööstusettevõtte pidajal võimalus oma parema äranägemise järele oma vaba raha tööstuse kordaseadmiseks, tarvilikkude uuenduste teostamiseks ja uute ehituste püstitamiseks tarvitada, mille läbi ettevõtte sissetulekud suureneksid ja riigil võimalus avaneks suurenenud sissetuleku põhjal ka suuremaid makse võtta. Kui ettevõtjal enesel ka kõigi uuenduste ja paranduste teostamiseks raha ei jätaks, siis avanevad ometi ettevõtte omanikule suuremad krediitvõimalused kui rentnikul.

Kaubandus-tööstuskoda tahab samme astuda, et kõige lähemal ajal võõrandatud tööstusettevõtete müügi seaduseelnõu välja töötataks ja sügisel riigikogule vastuvõtmiseks esitataks.

Võõrandatud tööstusettevõtete eraomanduseks müügiga ühenduses tuleks ka nende maaga varustamine teostada. Maal asuvatel tööstusettevõtetele on maa hädatarvilik, mis ka sellest selgub, et enne maailmasõda ja maa võõrandamist kõigil maal asuvatel tööstusettevõtetele maad oli. Ka nüüd on võõrandatud tööstusettevõtetele maad antud, kuid sagedasti määral, mis tegeliku elu nõuetele ei vasta. Tööstusettevõtete käes kasutada olnud maast on sagedasti osa ära lõigatud ja asundustaludele planeeritud.

Väiksemate tööstusettevõtete sissetulek on sageli nii väike, et ta elatismiinumini ei ulata; niisuguste ettevõtete pidamine on võimalik üksnes siis, kui nende omanikul maapidamisest väike kõrvalsissetulek. Tööstusettevõtteid, nagu savitööstus näiteks, tarvitavad suuremal määral veoloomi, seepärast peaks savitööstustele ja teistele sarnastele suuremal määral heinamaad antama.

Üldse tuleks nendele vähemalt sel määral heinamaad anda, et ettevõtte pidajal võimalus oleks vähemalt üht lehma ja üht hobust pidada. Niisama peaks igal ettevõttes töötaval perekonnaga töölisel lehmapidamise võimalus olema. Tarvilik oleks ka, et ettevõtte pidajal ja töölistel oma tarviduseks võimalus oleks kartuleid ja juurevilja kasvatada. Kuna kibedal põllutöö ajal harilik nähtus on, et maal asuvates tööstusettevõtetes tööle vaheaeg tekib, siis võimaldab see ettevõtjal ja töölistel oma põllutööd teha. Ka tuleks töös-

tusettevõtete maaga varustamise juures silmas pidada, et veskijärve kaldad, kus see läbiviidav ja tarvilik, veskikrunti planeeritaks; sageli on veskijärve kaldad asunikkudele antud ja tööstusettevõtjal tekivad nendega vee kõrguse pärast alalised tülid.

Kokku võttes, kui tahetakse võõrandatud tööstusettevõteteid elujõulisteks teha, siis peab nad eraomanduseks müüdama ja võimaluse piirides neid tarvidusele vastavalt maaga varustatama.

P. H.

Suhkru ja sahariini tarvitamine Eestis 1925. a.

Suhkur on kauemat aega püsinud juba väga odavas hinnas. Väikemüügil müüakse suhkrut 17—18 mrk. nael, kuna selle vastu kanamuna paar Tallinna turul 13—15 mrk. maksab. Järeldus sellest: 2½ kanamuna eest on võimalik praegu osta nael suhkrut. Ühe toobi sooja piima eest saab naela suhkrut. Ühe naela lauavõi eest on võimalik osta 7 naela suhkrut. Kui võtta suhkru hinna ja põllumajanduse produktide hindade vahetada, siis peab küll tunnistama, et Eestis millalgi nii odavat suhkrut pole tarvitatud kui just praegu.

Peaks arvama, et suhkrutarvitus meil nüüd õige suureks kasvanud ja suhkur tarvitajate hulgas kõik oma aseained on kõrvale tõrjunud. Tööpööstusest ei ole lugu siiski nii. Olgugi, et suhkrutarvitamine küll kasvanud on, siiski tarvitatakse seal kõrvale veel õige rohkesti aseaineid, mis — ehk küll tervisele kahjutud — vähemaidki toiduaineid endis ei sisalda. Üks sarnane aseaine on sahariin.

Statistika keskbüroo andmed pakuvad meile suhkru ja sahariini tarvitamisest järgmise pildi:

1925. a. on Eestisse sisse veetud 18.341.300 kgr. suhkrut 527.844.300 Emrk. väärtuses. Kui arvata, et Eestis on ümmarguselt 1.100.000 elanikku, siis teeb sisseveetud suhkru kvantum iga hinge kohta 16,5 kgr., 475,5 Emrk. väärtuses.

Sahariini veeti läinud aastal ametlikude teadete järele sisse 8980 kgr. 5.716.900 Emrk. väärtuses, mis hinge kohta teeb 8,1 grammi 5,15 marga väärtuses.

Tööpööstusest on aga sahariini sissevedu palju suurem kui seda ametlikud andmed näitavad, sest ei ole ju mingi saladus, et meile üle Läti piiri sahariini väga palju salakaubana sisse veetakse. Sahariini võib väikestes pakikestes suurte summade väärtuses kergesti üle piiri toimetada, ilma et tolliametnikud või piirivalvurid seda märkaksid. Ja seni kuni sahariini järele nõudjaid, on ka alati neid, kes seda kaup hea kasu-

ga turule toimetavad, sest toll, mis sahariini pealt võrdlemisi kõrge, jääb nende tasku.

Enne sõda oli sahariini avalikmüük keeldud, sahariini võis osta apteekidest arstitähe vastu. Sahariini müügi keeluks andis põhjust esiteks see, et sahariin kui maitseaine endas vähemaidki toiduaineid ei sisalda ja seepärast tarvitajale enda petmiseks on; teiseks seepärast, et sahariin Vene suurtele suhkruvabrikutele oleks kahju sünnitanud. Riigi huvides oli aga suhkruvabrikuid kaitsta, sest suhkru valmistamise pealt sai riik kõrgeid makse.

Sõja-ajal, kui suhkru valmistus äärmiselt kokku kuivas, suhkur turult kadus, tekkis tarvidus suhkru aseaine järele. Kuigi sahariin tarvitajale vähematki kasu ei anna, otse kahjulik ta ka ei ole; igatahes on ta magus aine ja las' tarvitab teda, kes tahab! Nii otsustasid ametivõimud, ja sahariini müük tunnustati valaks.

See oli sel ajal tarviline korraldus. On veel kõikidel meeles, kuidas isegi sahariini saamine suurte raskustega ühenduses oli ja kuidas okupatsiooni ajal nii mõnigi mees sahariini Venemaale toimetades suuri summasid teenis. Sel ajal harjusid meie inimesed sahariiniga.

Nüüd, kus suhkur äärmiselt odav, tuleks küll sahariini tarvitamisele piire panna. Ei suuda ju seda ükski arusaaja inimene uskuda, et see kvantum sahariini, mis läinud aastal avalikult ja seaduslikul teel Eestisse toodi, nimelt 8980 kilogrammi, üksi apteekide tarvitamiseks oleks läinud! Kaugelt suurem hulk sellest läks eratarvituseks ja peajasjaliselt toiduainete võltsimiseks.

On keeldud valmistada jooke sahariini juurelisamisega. Kuid siiski on põhjust oletada, et see keeld rohkem paberil seisab kui tegelikus elus tähelepanu leiab. Statistilised andmed sahariini sisseveo kohta läinud aastal annavad niisugusele oletusele põhjust. Nii toodi ametliste andmete järgi kõige rohkem sahariini sisse neil

kuudel, mil meil olid kõige kuumemad ilmad või neid oodata oli: maikuus 1000 kgr. ja juunis umbes 1.500 kgr. Ei ole põhjust oletamiseks, et apteekidel siis korruga suurem nõudmine sahariini järele oleks tekkinud, küll aga tõusis sahariini tarvitus siis just mitmesugustel joogitöökodadel, kes suhkru asemel hea kasuga tarvitavad sahariini.

Kas ei tuleks nüüd, kus turg suhkruga küllalt varustatud, sahariini vabamüük keelda ja see magus aseeaine jälle arstitähe alla viia? Kahtlemata oleks see tarviline. Kuid siis tekib teine küsimus, ja nimelt: kas ei hakata siis sahariini veel rohkem salakaubana sisse tooma, kusjuures riik tollimaksu kaotab. Salakaubitsejatel on sahariinist ka võrdlemisi kerge lahti saada. Isegi kokaiin, mille müük raskete karistustega keeldud, leiab teed tarvitajate juure, miks siis mitte sahariin? See on küsimus, mis nõuab asjatundjate erilist kaalumist. Kuid üks on kindel: tuleb igatahes kõvendada järelvalvet, et sahariini toiduainete võltsimiseks ei tarvitataks.

Meil peetakse praegu võitlust maisi tarvitamise vastu, kuid ometi on mais väga tähtis toiduaine. Kümneid miljoneid inimesi maailmas toidavad end maisileivaga. Kui juba maisi lisandust nisujahudele toiduainete „võltsimiseks“ tahetakse tembeldata, tuleks sahariini tarvitamise suhtes meie tervishoiu peavalitsusel palju enam valvel seista.

Lõpuks pole huvituseta panna tähele riigi sissetulekuid tollide näol suhkru ja sahariini pealt.

Läinud aastal sai riik suhkrutolli 233.851.575 Emrk., mis teeb ümmarguselt välja 47% suhkru sisseostuhinnast. Sarnane kõrge toll on tingitud sellest, et suhkru hind välisturgudel palju on langenud, kuna meil tollimäärad suhkru suhtes endiseks on jäänud. Iga kodaniku kohta teeb suhkru toll 210,67 mrk. välja. Sahariini pealt sai riik tolli 6.566.625 Emrk., mis tema sisseostu hinnast üle 113% välja teeb. Iga Eesti riigi kodaniku kohta tegi 1925. a. sahariini toll 5,92 marka.

Mis tähendus on näitusmessil ja mida pakub tänavune näitus-mess.

Näitus-messi asjaajaja-direktor E. Masik.

Tähtsamaks ülesandeks meie rahva poliitilise iseseisvuse saavutamise järele on majandusliku iseseisvuse, tugevuse, rippumatuse saavutamine. Majanduslik iseseisvus ja rippumatus nõuab, et meie suudaksime nii palju produtseerida, võiksime nii palju teenida, kui palju läheb tarvis meie sisemiseks äraelamiseks ja kaubavahetuse teostamiseks välismaadega kultuuriliste nõuete rahuldamiseks. Majanduslik tugevus ripub meie jõukusest, mida peame ja võime tõsta oma töökusega kõikidel majandusaladel — olgu see põllutöö, tööstus, kaubandus või laeva-sõit.

Nende eesmärkide kättesaamiseks on tarvis leida õigeid teid meie vastavate majandusalade arendamisel ja saaduste produtseerimisel. Selleks tarvis kasutada ära kõik praegusaja abinõud. Teisest küljest on tarvis juhtida tarvita-jaid saaduste juure, võimaldada kokkupuutumist saaduse valmistaja või tema esitaja kaupmehe ja ostjaskonna vahel. Ei ole ka vähema tähendusega võimaldada ühes kohas üle riigi anda koondatud ülevaadet meie majanduslike võimete kohta, ammutades sellest eeskujuga, leides üles tehtud vigu, andes uut hoogu inimeste leidlikkusele ja ettevõtlikkusele.

Kõikide nende laialiste ülesannete teostamise

üheks tähtsaks teguriks on näitus-mess. Näitus-mess koondab endas korra aastas kokku võetud kujul kõik meie produtseerivad alad, annab eeskujuga, õhutab, on paljudel aladel teerajajaks ja õpetajaks. Näitus-mess demonstreerib meie majanduslikku võimet. Ühtlasi on näitus-mess meie igaaastaseks kaupade laadaks, kus iga edasipüüdja produtseerija või kaupmees võib välja kaubaproovid või kaubad selleks, et kaupmees või tarvitaja võiks siin valida välja kõike seda, mida tal tarvis, millega ta tahab tutvuda selleks, et pärast, kui tuleb aeg, anda tellimist. See laada iseloom hakkab ka meil näitus-messil aast-aastast ikka rohkem ja rohkem sisse harjuma, nii et Tallinna rahvusvahelised näitus-messid tähelepanu on äratanud mitte ainult kodumaal, vaid ka väljaspool. See eesmärk on aga veelgi laialdasema tähendusega, tõstes kõrgemale Tallinna kui kuulust põhjamaade sadamalinnana, kui kaubapunkti Põhja-õhtu-Euroopas. Ei või salata, et näitus-mess oma laialdase reklaami ja eriti oma elavuse ja sisu kaudu tähtsalt kaasa mõjub Tallinna kui mitte üksi Eesti, vaid rahvusvahelise kaubalinna nime tõstmisele.

Vaadates meie läinud näitus-messide arengumist võib konstateerida, et see on läinud alaliselt ja sihikindlasti laienemise ja süvenemise teed

ja meie näitus-messid on saanud tarviduseks, mida üldiselt on tunnustanud mitte üksi meie omad töösturid, põllumehed, kaupmehed, tarvitajad — terve meie edasipüüdjä rahvas, vaid ka meie naabrid kui meiega kaubanduslike side-mete otsijad.

Selle tõttu võib vaadata kindla pilguga eeloleva V Tallinna rahvusvahelise või lühidalt „V Eesti messi“ peale, millele pealegi antakse viienda messi puhul osaline juubelimessi iseloom. Juba see asjaolu, et messi korraldamisest võtavad osa praktiliselt kõikide meie ülemaaliste majanduslike organisatsioonide — nagu kaubandus-tööstuskoda, vabrikantide ühisus, börsikomitee, ühistegelise liit, põllumeeste keskselts „Estonia“ jne., esitajad — annab kindla pandi ettevõtte ulatusest. Kuid tänavuse viienda messi puhul korraldatavate eriosakondade korraldamine on tõmmanud kaasa veelgi laialisemaid ringkondi. Juubeli-eksportosakonna komitee töötab nimetatud organisatsioonide, kaubandus-tööstus- ja välisministeeriumide esitajate osavõtmisel. Ülemaaline kodukäsitöö-osakond seisab haridus- ja kaubandus-tööstusministeeriumide, naisorganisatsioonide, kaubanduskoja jne. korralduses. Ka eriseltsid — nagu sulg- ja väikeloomade kasvatuse selts, seakasvatuse selts jne., igauks omal alal — töötavad kaasa, et õhutada vastavaid majandusealasid, anda võimalust näitus-messile tulijaile midagi näha, midagi leida.

Ülemaaliste võistluste puhul — tekstiiltööstuse, kodukäsitöö, rauatööstuse, mööbli- ja puutööstuse, liikumise- ja veoabinõude, tuletikkude, kütteenete, eksportvõi ja taimevõi alal — võtavad võistlustest midugi osa kõik meie paremad saadused, kuna hindamiskomisjonides töötavad meie paremad jõud nimetatud aladel.

Ei või jätta alla kriipsutamata, et näitus-messi heaks kordaminekuks aitavad kaasa ka meie valitsus ja omavalitsused. Esimene iga-suguste soodustuste, nagu raudteel hinnaalandused, hinnata viisumid, toetussummad võistlusteks jne., viimased aga ruumide hinnata kasutada andmise, lõbustumaksud vabastamise jne. kaudu. Ka töötab üle maa sadasid seltse ja isikuid, samuti nagu meie esitajad välismaal — tasuta

meie Eesti näitus-messi heaks kordaminekuks. Kas võib kõige selle juures kahelda, et meie V Eesti näitus-mess ei saa jällegi täieliseks ja mõjuvaks majandusliku tegevuse peegliks, ja ei anna uut hoogu ning jõudu meie majanduslike arenemisele, võimaldades ühtlasi kokkusaamist mitte üksnes meie oma kaupmeestele, tööstureile, põllumeestele, tarvitajaile ja majandus-tegelasile, vaid ka ärimeestele ja tegelasile ligemast ja kaugemast naabermaadest.

Dipl. ins. E. Masik, K.-t.-koja nõunik.

Näitus-mess saab vääriline Eesti näitus-messile ja meie pealinnale!

Valmistagu siis igauks end väärilisemaks esinemiseks näitus-messil, valmistagu ette juba aegsasti! Kulud, mis ühenduses esinemisega, tasuvad end sajakordselt.

Valmistagu ette ka igauks V-le Eesti näitus-messile sõiduks — on ju mess nüüd kenamal aastaajal, mil kas või jalgsi võib pealinna tulla!

Ütleme juba ette — tere tulemast V Eesti näitus-messile!!!

Kodukäsitöö väljapaneku korraldamisest

V Eesti näitus-messil 19.—28. juunini 1926. a.

Rahva majanduslik jõud ei olene mitte üksi vastava maa loodusvaradest, vaid rahva töökusest ja tööoskusest. Ala, kus meie rahva töökust suurel määral võib ära kasutada, on kodukäsitöö.

Kodukäsitöös võime valmistada tarvilisi saadusi mitte üksi oma kodu ilustamiseks või majapidamise tarvete rahuldamiseks, vaid isegi soetada suurel määral tarvilisi ja otsitavaid asju

väljaveoks. Kodukäsitöö alal võivad tegutseda niihästi naised kui mehed ja lapsed ja, nagu käesoleva üleskutse lõpul toodud nimekirja näitab, on kodukäsitöö õige mitmekesine, võttes enda alla väga laialdase arvu tegevusalasid.

Kuigi meil seni on veel vähe sihikindlat tööd tehtud kodukäsitöö arendamiseks, on siiski kodukäsitööle pandud alus meie töökate naiste ja meeste kaudu, kes on oma oskuse pärinud vanemalt, seda arendades oma usinuse ja arukusega. Ka koolides on hakatud rõhku panema kodukäsitööle, on asutatud terve rida kutse- ja erikoole ja korraldatakse kursusi kodukäsitöö oskuse arendamiseks. Asutamisel on käsitöö edendamise instituut kui keskasutus, kes peab juhtima meie kodukäsitöö asjakohast arenemist.

Et luua alus kodukäsitöö sihikindlale arenemisele, on otsustatud korraldada vastavate organisatsioonide, haridus- ja kaubandus-tööstusministeriumide algatusel ning üldjuhtimisel V. Eesti näitus-messil kodukäsitöö-osakond, kus oleks näidatud, mis meil seni on tehtud kodukäsitöö alal ja mida võidakse teha. Osakonnas võivad esineda mitmesuguseilt naiste ja meeste tööaladelt kõik niisugused tööd, mis majanduslikult tulutoovad, kas valmistaja oma kodu tarvis või müügiks kodu- või välismaal. Esineda võivad samuti üksikud isikud kui ka organisatsioonid, koolid ning muud õppeasutused ja üldse igasugused asutused.

Osakonna üldkorraldajaks on kodukäsitöö komitee, mis töötab näitus-messi juhatuse juures ja koosneb haridusministeriumi, kaubandus-tööstusministeriumi ja vastavate organisatsioonide esitajast. Komitee võib korraldada vastavaid töid oma äranägemise järele, samuti neid anda üle teistesse näituse-osakondadesse, kui tööd oma iseloomult ei kuulu kodukäsitöö liiki.

Kodukäsitöö-osakond näitus-messil koondatakse ühte majja. Ta kannab ülemaalist ilmet. Väljapandud asju võib müüa ja tellimisi vastu võtta tööde valmistamiseks. Komitee annab õpetlikke näpunäiteid ja seletusi tööde kohta.

Kodukäsitöö-osakond jaguneb üldiselt nelja ossa:

1. Eeskujuline väljapanek proovest ja töist, mis on juba süstematiseeritud ning kõlbavad väljaveoks.

2. Üldine väljapanek esitatud töist naiste kui ka meeste kodukäsitöö alalt.

3. Kunstkäsitöö väljapanek üksikute isikute ja koolide poolt.

4. Koolides, kursustel ja õppetöökodades valmistatud kodukäsitöö väljapanek.

Kodukäsitöö-osakonna väljapanekud hinnatakse vastavalt tööharudele, millistesse nad kuu-

luvad. Auhindadeks antakse diplome, au- ja erutusrahasisid.

Kavatsetakse osta tulevase käsitöö edendamise keskinstituudi tarvis väljapandud asjade hulgast kogu proovitöid.

Väljapanija peab end üles andma esinemiseks kodukäsitöö-osakonnas hiljemalt 25. maiks k. a., täites vastavad ülesandmise lehed, mida võib saada näitus-messi büroost või esitajailt.

Ülesandmisel peab täpselt ära tähendatama, missuguste asjadega esinetakse.

Asjad saadab või toob väljapanija näitus-messile omal kulul hiljemalt 17. juuniks. Asjade ülesseadmist toimetab väljapanija omal kulul. Asjade tagasivedu raudteel on hinnata.

Väljapanija tuleb ise asjadega kaasa ja esitab näitus-messi bürosse asjade nimekirja, kus iga väljapanek oleks tähendatud sama numbriga, mis kinnitatud asja külge.

Vähemaid väljapanekuid võib ka saatjata esitada; niisugusel juhtumisel peavad need kohal olema hiljemalt 15. juunil k. a. ühes kaaskirjaga. Nende ülesseadmist toimetab komitee.

Väljapanija maksab platsiraha üldisel alusel. Ainult õppeasutused (koolid, õppetöökodad ja kursused) ja proovitööd on platsirahast vabad.

Alused väljapanekuks tehakse näitus-messi poolt laudade laadi. Kes soovib esitada väljapanekut algupärasemalt, korraldab seda omal kulul, millisest soovist tuleb teatada ülesandmise juures.

Kõiges muus alistuvad väljapanekud ja väljapanijad üldistele näitus-messi määrustele.

Missugused tööd võivad esineda kodukäsitöö-osakonnas.

1. Nais-kodukäsitööd.

Telgedel koetud tööd.

Varrastel koetud töö.

Tikandustööd.

Pitsitööd.

Naiste, laste ja rinnalaste riided; pesu; kübarad.

Õmblustööd.

Käsitöömaterjalide valmistamine, ketramine ja värvimine.

Maalimis- ja kunsttööd.

Juuksetööstus.

Naiskäsitöö mustrid.

2. Mees- ja sega-kodukäsitööd.

Klaasi-, kivi-, potisepa- ja keraamikatööd. Puu- ja punumistööd.

Metallitööd — raud ja muud metallid, kuld ja hõbe.

Nahatööd.

Papi- ja paberitööd.

Harja- ja jõhvitoöd.

Luu- ja sarvetööd.

Maalimis- ja värvtööd.

Kunstkäsitöö eraldatakse üksikute alade järgi harilikust käsitööst.

Kutsume kõiki kodukäsitöö alal tegutsevaid isikuid, organisatsioone, asutusi, koole, õppetöökodasid ja kursusi esinema väljapanekutega kodukäsitöö-osakonnas V Eesti näitus-messil.

Kodukäsitöö-osakonda korraldab komitee V Eesti näitus-messil.

Inglise söetööstuse kriis.

Päevalehtedes leidub juba kauemat aega korraldvalt teateid lahkkelide kohta Inglise söetöösturite ja söetöölaliste vahel. Ajalehtede lühikesed traaditeated aga ei võimalda küllalt selgust, mis on käesoleva tüli põhjuseks. On see harilik ettevõtjate ja tööliste vaheline tüli palkade pärast või ehk midagi muud? Et tülitsejaid pooli püüab lepitada mitte keegi vähem kui peaminister Baldwin ise, siis võib sellest küll järeldada, et siin tegemist on riiklikult äärmiselt tähtsa küsimusega.

Ja tõepoolest on Inglise valitsusel siin tegemist väga keerulise majandusliku ja sisepoliitilise probleemiga, mille õnnelik lahendamine eemaldab raske majandusliku kriisi ja siseriiklikud vapustused.

Inglismaa, nagu iga teinegi tööstuslik riik, ei võlgnud oma majandusliku edu eest tänu mitte ainult oma osavatele ettevõtjatele ja tublidele tööjõududele, vaid üheks suurimaks teguriks ses majanduslikus edus on olnud kütteaine — kivisüsi, mida seepärast ka tema väärtust tunnustades õigusega nimetatakse „mustaks teemandiks“.

Inglismaa on üks vanemaist ja suurimaist söetööstuse-riikidest, ja selles seisabki Inglise tööstuse edu saladus. Kuid mitte ainult omamaa tööstuse eluallikaks ei olnud kivisüsi, vaid ühtlasi ka üheks tähtsamaks väljaveoaineks. Nii moodustab kivisüsi umbes 10—15% kogu Inglismaa väljaveo kaubandusest ja selle tähtsus on nii suur, et kuni maailmasõja alguseni Inglise kivisüsi maailmaturul valitseval seisukohal asus.

Kuid maailmasõda, mis nii paljudki majanduslikud positsioonid segamini paiskas, ei jätnud oma mõju avaldamata ka Inglise söetööstuse peale. Maailmasõja kestvusel, kus Inglise kivisütt sõjalaolude tõttu kas täitsa võimatu või äärmiselt raske oli saada, hakkasid senised söetarvitajad mitmesuguste teiste kütteainete peale üle minema, mis neil käepärasem oli. Ka pärastised aastad näitavad kalduvust teiste jõu- ja soojuseallikate, nagu õlide ja elektri, poole. Kõige selle tagajärg oli aga Inglise kivisöe väljaveo tundu-

langemine, nagu seda näitab järgmine ülevaade, kus näidatud on Inglise kivisöe väljavedu 1000 tonnides:

1913. a.	98.307	1920. a.	29.752
1914. a.	62.458	1921. a.	26.525
1915. a.	46.321	1922. a.	69.493
1916. a.	42.013	1923. a.	87.037
1917. a.	38.501	1924. a.	67.301
1918. a.	34.634	1925. a.	50.820
1919. a.	39.302		

Sellest näeme, et süte väljavedu õige tunduvalt on tagasi läinud, viimasel aastal, võrreldes 1913. a., ligi poole võrra. Erandiks on ainult 1923. a., kus Saksamaa oma suurema söetööstuse ringkonna, Ruhrimaa, okupeerimise tõttu sunnitud oli suuremal hulgal Inglise sütt tarvitama.

Vaatamata väljaveo vähenemise peale on tööpalgad alatasa tõusnud ja on tänapäev 62% kõrgemad kui nad olid enne sõda. Ühes tööpalkade tõusmisega aga ei ole samal moõdul tõusnud tööviljakus, vaid otse ümberpöörduvalt. 1913. a. töötas söekaevanduses ligikaudu 1.140.000 töölit, töötades 8½ tundi vahetuses. Tänapäev ei ole tööliste arv tunduvalt vähenenud, ainult tööaeg on lühenenud 1 tunni võrra — 7½ tundi vahetus. Kuid vahe toodangus on silmatorkav. 1913. a. oli keskmine kuu toodang 24,34 miljonit tonni, 1923. a. oli see langenud 23,45 miljoni tonni peale, 1924. a. — 22,65 miljonit tonni ja 1925. a. langenud koguni kuni 20,69 miljoni tonnini.

Toodud numbrid näitavad erapooletult, misuguses raskes seisukorras asub praegu Inglise söetööstus. Niisuguste olude juures tõid kaevandused nende omanikkudele seevõrra vähe kasu, et neil enam huvi ei olnud niiviisi edasi töötada ja paljudki arvasid paremaks töötamist kaevandustes lõpetada. Et sellest kriisist üle saada, nõudsid kaevanduste omanikud juba möödäläinud aastal tööaja pikendamist 8 tunni peale ja palkanõudmist vähendamist. Nendest nõudmistest ei tahtnud töölisel midugi midagi kuulda ja selle tõttu oli vahekord tööandjate ja tööliste vahel juba möödäläinud aasta suvel väga terav. Et siin tegemist oli riiklikult väga tähtsa tööstusharuga,

siis ei võinud riik kahe vastase poole tilitsemist erapooletult pealt vaadata. Kuid et mõlemaid pooli rahuldada, ei leidnud riiki teisi abinõusid kui pidi söetööstusele lubama riiklikku toetust, mis 1. aug. 1925. a. jõusse astus. Ühtlasi nimetati ka eriline komisjon, kes söetööstuse seisukorda pidi igakülgelt järele uurima ja selle tervendamiseks abinõusid otsima. Loodeti vahepeal leida mingisugust teed, kuidas tekkinud rasket seisukorrast välja pääseda. Eriti loodeti, et seisukord maailmaturul paraneb ja küsimus selle tõttu teatud määral oma teravuse kaotab. Kuid need lootused ei läinud täide, maailmaturu seis läks ennem halvemaks kui paremaks, ja tagajärg oli see, et valitsus kuni jaanuari lõpuni käesoleval aastal juba 15,14 miljonit naela oli sunnitud toetuseks välja andma.

Ins. K. Mauritz, K.-t.-koja nõunik.

Vahepeal asus valitsuse poolt määratud komisjon kõige suurema hoolega oma töö juure, lugemata kordasid mõlemaid pooli ära kuulates, kaevanduste seisukorraga, nende töötamise viisidega ja kalkulatsioonidega kohtadel tutvunedes. Seda tööd tegi komisjon inglastele riiklikkudes küsimustes omase piinliku erapooletusega, nii et tööised hiljem komisjoni aruande kohta pidid tunnustama, et see on palju põhjalikum kui nemad lootsid, et see on täitsa asjalik ja püüab olla õiglane. 10. märtsil käesoleval aastal avaldas komisjon oma aruande, mis välja teeb üle 300 lehek. paksu raamatu.

Komisjon leiab, et tööaja pikendamise kasu ei too, seepärast on ta praeguse 7½-tunnilise tööpäeva poolt. Teiselt poolt aga tunnistas tarviliseks ettevõtete kõige suuremate raskuste kõrvaldamiseks tööpalka alandada umbes 10% võrra. Tööliste ühisuse poolt ettepanud kaevanduste riigistamist ei pea komisjon soovitavaks, küll peab aga soovitavaks, et maapinna rendiõigus, n. n. „rogalties“, peaks riikliku laenu abil välja ostetama, mis vähendaks kaevanduste kulusid. Komisjon leiab üheks suuremaks puuduseks selle, et süsi küllalt ratsionaalselt ei tarvitata. Nii põletatakse neli viiendikku siseriigis tarvitatavatest sütest ka toorel kujul, ilma et nendest enne seda väärtuslikke õlisid välja aetaks. Suurema osa Inglismaal tarvitatavast vedelast kütteinest oleks võinud saada nendest sütest. Hulk kaevandusi on tehniliselt halvasti sisse seatud ja ei või seepärast anda seda kasu, mis toob moodne sisse-seade, pealegi on paljud kaevandused seevõrra vähese ulatusega, et nendes kasudega töötamine on enam kui küsitav. Ka ettevõtjate statistikat ei pea komisjon igakord küllalt erapooletuks. Nii müüvad kaevandused näiteks vabrikutele, mis kaevandusega kuidagi seotud, süsi niisuguse hinnaga, mille juures söetööstuse õiglasest tasuvusest juttugi ei või olla. Veel palju teisigi puudusi juhatub komisjoni aruande.

Vaatamata komisjoni aruande piinliku erapooletuse peale ja hoolimata peaministri Baldwin'i jõupingutustest ei ole mõlemate vaenuliste poolte vahel tänini kokkuleppele jõutud. Töölisel valmistavad endid iga võimaluse vastu. Hiljuti peeti Brüsselis mäetöölise rahvusvahelise komitee koosolek, kus otsustati endid Inglise mäetöölisega solidaarseks tunnustada ja tarvilisel korral seks kõik teha, et sütevedu Inglismaale takistada. Edasi tunnistas rahvusvaheline komitee, et tema tarviduse korral valmis on rahvusvahelist streiki välja kuulutama.

Kui tõsiselt Inglise valitsus ise selle peale vaatab, näitab järgmine sisemiste asjade riigisekretäri ütetus: „Ma usun liialdamata ütelda võivat, et ministrite mured praegu suuremad on kui millalgi maailmasõja ajal, ja nimelt sel põhjusel, et valitsus siis teadis, et kogu rahvas tema selja taga seisab nagu üks mees. Praegu ei ole aga üksmeelt olemas, ja meie seisame katastroofi lahtipuhkemisel, mis poliitilist olukorda kogu maal kergesti põhjani võib vapustada.“

Et valitsuse toetuseandmine 1. mail s. a. lõpeb, siis seisame, kui vahepeal kokkuleppele ei jõuta, varsti rahvusvahelise mäetöölise streigi ees.

Saksa töösturite häälkandja seisukoht väliskaubanduse küsimuses Vene Nõukogude Liiduga.

Essenis ilmuv Saksa rasketöösturite ajaleht „Rhein. Westfäl. Zeitung“ kirjutab oma 7. aprilli numbris:

„Meil, Saksamaal, ei ole sõjaaegsed majanduse tsentraliseerimise meetodid endist head mälestust järele jätnud. Kuivõrra need meetodid õigustatud olid ja kuipalju nendega liiale mindi, jäägu siinkohal harutamata. Üks asi peaks siiski kindel olema; tol korral iseendast küll õige idee kihutati püha bürokraatismi poolt surnuks, ja meie ei eksi küll mitte, kui ka Nõukogude Liidu riigikapitalistlik-merkantilistlikule väliskaubandusmonopolile kuulutame ette mitte vähem ebarõõmustavat lõppu.

Ent Nõukogude võimukandjad hoiavad, vaadatamata kõigi halbade kogemuste peale, väliskaubanduse monopolist kinni, sest nad kardavad, et vastasel korral langeks kurnatud Liidu maa-ala, hiigla suure kauba- ja krediidinälja tõttu, saagiks Ameerikasse koondunud rahvusvahelisele kapitalismile. Peale selle kartuse on Moskvas mõõduandev veel see, et riigi kätte koondatud väliskaubandus on kardetavaks majanduspoliitiliseks sõjariistaks. Juhutub mõni välisriik Nõukogude Liidule poliitilisi raskusi sünnitama, siis ähvardab Liit teda seega, et ta oma tellimised annab teisele riigile. Sarnast majandussõda pidas Liit meie vastu Berliini Vene kaubandusesituses toimepandud läbiotsimise puhul ja jäi võitjaks selles sõjas. Väliskaubanduse monopoli kasuks räägib veel üks asjaolu: Liit astub väljamaal üles ühtlaselt tegutseva kaubandusasutusena, kuna aga välismaalised kaubandusettevõtted on seevõrra killustatud ja omavahel vaenus, et nad teevad üksteise võidu odavamaid pakkumisi ja niiviisi ei suuda Liidule soovitavaid hindu ette kirjutada.

Väliskaubanduse monopoli vastu räägivad aga palju mõjuvamad põhjused. Aparaat on liig raskepärane ja liig bürokraatlik selleks, et ta väga mitmekesiseid Vene turu tarvidusi suudaks rahuldada. Ta muutub kohaks, mis väliskaubandust sihilikult ja ka tahtmatult kägistab ja saboteerib. Kaubandusbilansi aktiivsuse saavutamise sihiga tahetakse sissevedu Liitu kõigi abinõudega takistada, ja G. P. U. ülema viimane korraldus ei lase sugugi kahelda selles, et Moskvas ägedasti võideldakse Vene turu hiiglasuure kaubanduse surve vastu. Vene majanduselu läheb põhja selle tasakaalustamata merkantilismi tõttu. Kaupade produtseerimiseks sisemaal

puuduvad Liidul väljamaalt sisseveetavad töötussiseseaded. Ilma sise- ja väliskaupadeta ei saa riik monopolistina küla rahuldada ja talle vilja eest maksa. Ilma viljata ei saa aga väljavedu olla, mis kataks kinni tarvilise sisseveo. Niisuguses nõiarings jookseb väliskaubanduse monopol enda surnuks.

Kuid esiotja on ta veel olemas, ja Moskvas tahetakse temast kinni hoida ja seda enda kui ka meie kahjuks, kes meie Vene turust ei saa loobuda. Meie väljavedu Liitu on oleb täiesti Liidu kaubandusesituste omavolist ja heaksarvami-

R. Berendsen, K.-t.-koja nõunik.

sest. Õieti kalkuleeritud hindadest kinnipidamine on võimatu, sest vastasel korral pöörduv kaubandusesitus võistlejate poole.

Need võistlejad rahulduvad esialgse kahjuga või minimaalse kasuga, lootuses seda soodsamal juhusel jälle heaks teha, et aga ülekoormatud ladusid kuidagi tühjendada ja raha saada või jälle annavad halvemat kaupa. Ei ole ju saladuseks, et Venemaal rämpsu üle, mida kaubandusesitus Saksamaalt koju veab, põhjalikult nina krimpsutatatakse ja et Saksa saaduste hea kuulsus rämpsu sisseveo all Liidus suuresti on kannatanud.

Esimene samm, mida Saksa firma, kes Nõukogude Liiduga äri tahab teha, ette võtab, on see, et ta oma esitaja saadab Nõukogude kaubandusesitusesse. Seal teeb esitaja kohe esimese kogemuse, et temaga väga kõrgilt ümber käiakse, peale selle kui ta tundide või päevade kaupa ebaumugavates koridorides on jutulesaamist oodanud; kõige paremal juhusel lubatakse talle, kui teda siis kord jutule võetakse, kaubapakkumist sisse anda, mis, võib olla, kunagi läbi töötatakse või tähelepanu leiab, harilikult aga lahkub kaupapakkuja kaubandusesitusest surutud meeleolus teadmise, et kaubandusesitus „niivõrd hästi varustatud“ on, et tema käik sinna oli tõesti liigne. Kui aga esitajal siiski tagajärge on olnud, siis tuli tal selle saavutamiseks sammuda teist teed. Nimelt ümbritseb kaubandusesitust läbitungimatu müür lugemata paljuid agente, kellede vahetalitusega äritegemine Liiduga on võimatu. Need agendid on alalisteks külalisteks kaubandusesituses, neid võetakse alati vastu, nad istuvad alaliselt büroode vastuvõtetubades, ajavad seal juttu ja suitsetavad sigarette, kuna aga Saksa tööstusettevõtete esitajad väljas koridorides ootavad. Toimetavad aga ettevõtted nende vahetalitajate kaudu oma äri, siis alles õnnestub sõlmida äritehinguid. Vahetalituskulud kannab muidugi sakslane.

Mis isikud need maaklerid on, on ju tildiselt teada. Need on „emigrandid“ jutumärkides, „venelased“ jutumärkides, päritl Leedust ja Poolast, Barmati ja Kutiskeri laadi tüübid, kes Saksa kaubanduse Liiduga täiesti enda kätte on haaranud. Berliinis on olemas lugemata arv pealesõjaaegseid firmasid, kes end sellest makleriärist elatavad, ja kui Berliini kaubanduskoda niisuguste isikute nimekirja kord teada annaks, siis oleks ka selge, mis vaimu lapsed nende omanikud on. Need isikud seisavad Hiina müürina Saksa produtsendi ja Vene tarvitaja vahel: kaubandusmonopoli ideaalseks sihiks on otsekohese kontakti loomine produtsentide ja kaubatarvitajate vahel, kaubandusest võimalikult mööda minnes, kuid tegelikult on Liidu väliskaubanduse monopol kujunenud niisuguseks, et ta näib olevat õieti ainult kaubanduse parasitide jaoks. Ei

Saksamaale ega ka Venemaale pole sellest paremust; head äri teevad sellejuures ainult maaklerid. Ka siin on sotsialism jällegi kord tegelikus elus muutunud omaenese vastandiks.

Mis seada vastu sellele Saksa väliskaubanduse monopolile? Väga meelitatav on mõte seda teha tõelise Saksa väliskaubanduse monopoli näol. Kui aga soliidse Venega kauplevad Saksa firmad koonduksid, luues ühise väliskaubanduse keskkoha, mille kaudu nad siis kõik äritehingud Liiduga toimetaksid, siis leiduks ikkagi vähem soliidseid ärisid, kes Nõukogude kaubandusesitusele võimaldaksid sellest Saksa väliskaubandus-asutusest mööda hiilida. — Nõukogude Liit lepiks siis lihtsalt halvemate kaupadega. Kui aga riigi abi tarvitada vähem soliidsete äride vastu, keeldes ära kaupade väljavedu, mis selle väliskaubanduse keskkoha poolt pole lubatud, siis toimetaksid maaklerid tarvisminevad kaubad Poolasse, Leedusse, Lätisse, Eestisse või Soome ja sealt edasi Liitu. Järelikult oleks tarvis sõlmida erilisi kokkuleppeid piiririikidega, mis üleuroopalise majandusliku koostöö ideele küll kasulikud oleksid, kuid millede tegelik eluviimine on väga küsitav.

Praktilisem oleks küll sama teed jätkata, mis 800-miljonilise krediidi andmisega on alustatud. Kui ainult soliidsetele firmadele anda väljaveo garantiid, nagu ongi kavatsatud, siis jääb ebasoliidsetel kanda väga kardetav riisiko. Neid soodustatakse siis küll Liidu poolt, kuid see soodustamine viib Nõukogude väliskaubanduse monopoli lõpuks ad absurdum. Kuid ilma Venega kauplemise teatud määral koondamiseta ei ole ka see tee käidav. Killustatult oleme meie Nõukogude võimu vastu võimetud. Väliskaubanduse monopolile võime ainult samaladiliste, kuigi paremate sõjariistadega tagajärjekalt vastu astuda. Ameerikas töötatakse juba Venega kauplemise ühisesse trusti koondamise kallal, ja ka meil ei jää lõpuks muud abinõu üle. Vene äri ebapuhtusel peab kord lõpp olema. Meie ei ole küllalt rikkad, et kõiki neid „emigrante“ sööta, kes Berliini teevad aasialikuks linnaks ja Saksa produtsentide kulul Berliinis ainukesed on, kes võivad rahaga loopida ja prassida.“

Kaubandus-tööstuskoja sektsioonid.

Laevasõidu-sektsioon.

Tähtsaid otsusi Eesti meriteede tulede ja märkimise kohta.

Kaubandus-tööstuskoja laevasõidusektsiooni poolt oli korraldatud esmaspäeval, 12. aprillil,

sektsiooni juhatus ja meie paremate eriteadlaste ning tegelikkude kaugesõidu kaptenite koosolek Eesti meriteede tulede ja märkimise küsimustes seisukoha võtmiseks. Need küsimused olid üles

tõstetud K.-t.-koja poolt kohapealsete laevaomanikkude ja merimeeste sellekohaste nõudmiste alusel.

Tähtsamaks oli „Sarytshevi“ tulelaeva küsimuse otsustamine. Teatavasti võeti see tulelaev läinud aasta 1. aug. oma kohalt ära. Sellele järgnesid mitmed kohalikkude laevaomanikkude ja merisõitjate protestid ja nõudmised, et tulelaev jälle oma kohale asetataks. Koosolek kaalus küsimust igakülgsest ja tuli ühemeelsele otsusele, et nii merisõidu kui ka majanduslikust seisukohast välja minnes võib leppida selle tulelaeva ärakaotamisega, kuid tingimata tuleb samale kohale asetada suur tuleboi mõjuva uduvilega. Viimane läheb maksma 3—4 miljonit, kuna tulelaeva hind oleks 40—50 miljonit. Pealegi on boi korrashoidmise kulud aastas 20.000 m. ümber, kuna tulelaeva kulud ühes amortisatsiooniga oleksid vähemalt 2—2½ miljonit mk. Praeguse merisõidu tehnikat ja nõudeid arvesse võttes võiks niisugune boi täielikult rahuldada. Seega võiks „Sarytshevi“ küsimust pidada otsustatuks.

Teiseks küsimuseks oli Stenskäri tuletorni pimedada sektori valgustamine punasega, mis Kaubandus-tööstuskoda kohalikkude merisõitjate algatusel oli nõudnud ja meriasjanduse peavalitsus täitmisele võtnud. Selle kavatsuse tunnustab koosolek väga tarvilikuks. Lõpuks võeti vastu Lääne-, Pärnu- ja Saaremaa laevaomanikkude ja merimeeste poolt ülestõstetud nõudmiste kohta väinade ja saarte ümbruse tulede ja märkide asjus otsused, mis need nõudmised vajalikeks tunnustavad.

Tähtsaimaks neist oleksid: Upholm-Estholmi ja Paralepa liini tulede parandamine; liinitulede sisseseadmine Haapsalu lahest Rohuküla liinile sõiduks; Kasari lahe, Soela väina, Hiiumaa ja Saare randade lisamärkimine reimaritega; Haapsalu sadama sissesõidu liini tuled jne.

Koosoleku otsuste põhjal esitatakse Koja poolt vastavad ettepanekud teedeministritekumile, kelle poolt, nagu selgub, nii mitmedki neist nõudmisist juba on täitmisele võetud enne Koja poolt algatust.

See on jälle samm edasi meie merisõidu küsimuste lahendamisel, kus eriti tähtis kohapealsete olude ja nõuetega arvestamine.

Tähelepanemiseks laevaomanikele.

Ülevaate saamiseks kodumaa laevade tegevuse ja laevasõidu tähenduse kohta, mis tarviline, et viia läbi igasuguseid algatusi meie laevasõidu seisukorra parandamiseks ning riigi poolt kergenduste tegemiseks, samuti, et näidata kui-võrra suur tähtsus on laevasõidul meie rahva sissetulekuallikana, on tarvilised vastavad statistilised andmed.

Niisuguste andmete puudumine on meie laevaomanikkude esitusele — Kaubandus-tööstuskoja Laevasõidu-sektsioonile — ja ka teistele asutustele, millel püüd kodumaa laevasõidu arendamiseks kaasa töötada, suuri raskusi sünnitanud. Teised majandusalad võivad statistiliste andmetega näidata, milline tähendus neil rahvamajanduses, laevasõit aga ei ole suutnud seda teha täiel määral andmete puudusel.

Nimetatud puuduse kõrvaldamiseks on Laevasõidu-sektsioonil korda läinud kokku leppida Riigi Statistika Keskbürooga, kes kõik tarvilised andmed läbi töötab.

Andmete kogumiseks palume tungivalt iga laevaomanikku anda Keskbüroole tarvisminevaid andmeid selleks kättesaadetud plankettidel:

1. Teateid iga laeva teenistuse kohta 1925. aastal, nagu teatelehes ligemalt küsitud.

Eriti tähtis on anda andmeid küsimuste peale, mis teatelehe esimesel küljel. Andmed hoitakse täielises saladuses iga üksiku laeva kohta ja ei anta milgi tingimisel kasutamiseks kellelegi peale statistiliste kokkuvõtete tegemise.

2. Anda teisel lehel teateid laevaõnnetuste kohta välisvetes, kui sarnaseid õnnetusi on olnud.

Need teated on tarvilised laevaõnnetuste statistika kokkuseadmiseks, kuna kodumaa vetes juhtunud õnnetused registreeritakse vastavate ametiasutuste poolt.

Teatelehed palume saata tagasi otseteel Riigi Statistika Keskbüroole, Majandusstatistika Osakond, Toom-Kooli tänav 13, Tallinn, hiljemalt 15. maiks.

Iga laevaomanik, kes lehte tagasi ei saada või seda küllalt hoolikalt ei täida, toob suurt kahju kogu meie laevasõidule ja endale, mispärast palume lehtede täitmist ja tagasisaatmist teha täpselt.

Kaub.-tööstusk. Laevasõidu-sektsioon.

Kaubandus-tööstuskoja teateid.

Kuidas puhaskasumaks sisse tuleb.

Riigikassa andmeil on 1925. aasta jooksul puhaskasumaksu sisse tulnud kogusummas 171.246.473 marka. See summas oli 82.976.849

marka 50 penni 1925. aasta arvel ja 88.270.124 marka 50 penni eelmiste aastate arvel.

Sellest on näha, kui visalt puhaskasumaks sisse tuleb; vaevalt pool kogu maksu summast tasutakse aasta kestes kaupmeeste ja tööstuste

Tallinna Linnapanga

Aktiva. XI tegevusaasta äriseis 31. detsembril 1925. a. Passiva.

Kassa	2.874.122.57	Põhikapital	9.700.000.—
Arved teist. pankades . .	8.791.642.—	Tagavarad	3.255.808.—
Väärtpaberid ja välisraha	848.668.—	Hoiusummad:	
Diskonteeritud vekslid . .	35.698.270.—	a) tähtajal. 14.271.384.—	
Tähtajalised laenud . . .	49.000.—	b) jooksv. arv. 78.301.758.—	
Konto-korrent laenud . . .	42.042.583.—	c) konto-korr. 1.534.897.—	94.108.039.—
Korrespondendid:		Korrespondendid:	
„Loro“ 183.252.—		„Loro“ 8.835.716.—	
„Nostro“ 28.664.067.—	28.847.319.—	„Nostro“ 516.010.—	9.350.726.—
Inventar	1.017.330.—	Mitmesugused arved . . .	7.192.897.57
Mitmesugused arved . . .	5.549.424.—	1925. a. puhaskasu . . .	2.110.888.—
	<u>125.718.358.57</u>		<u>125.718.358.57</u>

Pank toimetab kõiki pangaoperatsioone sise- ja väljamaal.

o.ü. Tarmo

Tallinn, Narva m. 6, kntr. 26-65

Auto-, mootorratta ja jalgrattatarbed, osad, materjalid ja õlid

Kummikaubad Jalgrattad

Prantsuse auto-
ja jalgratta-
kummid
Michelin

Müük suurel ja väikesel arvul

poolt vabatahtlikult, üle poole tuleb aga poliit-
seil järgmisel aastal sunniteel sisse nõuda.

Oleks ülekohus, kui selle nähtuse põhjusi ainult maksumaksjate hooletusest otsiksime. Tõsi-
seks põhjuseks on maksude kõrgus ja raske
majanduslik kriis, mis takistavad maksjaid omi
makse õigel ajal korralikult tasuda.

Nõukogu koosolek.

K.-t.-koja nõukogu pidas 22. aprillil oma
koosolekut. Juhatas nõukogu esimees hra K.
Päts. Koos oli 12 nõukogu liiget.

Esimesena tuli arutusele

äriettevõtete maksustamise küsimus.

Koja juhatus poolt kanti ette, et Koja poolt
1926. a. puhaskasu protsendi normid peale põhja-
likku kaalumist ja mitmekordseid koosolekuid on
kokku seatud ja vastavatele maksuasutustele kätte
saadetud. Otsekoheste maksude peakomitee pole
aga Koja poolt ette pandud protsendinormidega
arvestanud, vaid läinud aasta protsendinormid
mõnede väiksemate muudatustega käesoleva aasta
peale maksma pannud. Need normid on aga eba-
loomulikult kõrged, sest ettevõtted ei teeni tõeli-
kult nii suurt puhaskasu. Leiti, et otsekoheste mak-
sude peakomitee ei arvesta tegeliku eluga ja prae-
guse majandusliku olukorraga, vaid kõrgete mak-
sumääradega ettevõtted viib kokkuvarisemisele.

Nõukogu ühines juhatus arvamisega ja ot-
sustas saata herra riigivanema juure delegatsiooni
seisukorda selgitama. Delegatsiooni valiti
Koja esimees hra J. Puhk, juhatus liige hra A.
Virkhaus ja nõukogu liige hra E. Forsmann.

Õllevalmistamise ja -müügi korral-
duse küsimus.

Õllefabrikandid olid esitanud Kojale memo-
randumi, milles tunnistatakse tarviliseks, et prae-
guse õllemüügi kontsessioneerimine kaotatakse
ja õllemüügi lubade andmine aktsiisi peavalitsuse
kätte antakse. Ühtlasi soovitatakse, et õllemüü-
giks laialisemad võimalused jäetaks ja asjatud
kitsendused kõrvaldataks. Teiselt poolt oli jälle
esitatud märgukiri, milles palutakse, et Koda
toetaks uute õllefabrikute avamist, aidates kaa-
sa seeläbi õlle hinna alandamisele ja õlle kvali-
teedi tõstmisele.

Küsimuse laia ulatust arvesse võttes lükkas
Koja nõukogu otsutamise edasi ja tegi majan-
dus-poliitilisele komisjonile ülesandeks küsimust
igakülgsest valgustada, oma koosolekule ka as-
jast huvitatud isikuid kutsudes.

Vähem tähtsamate küsimuste all arutati
Koja jooksvaid asju. Kuldbilansside komisjoni va-
liti hra E. Forsmann.

Jooksvate küsimuste all puudutati muude seas
ka praegust krediitpoliitikat ja ebaloomulikult
kõrgeid laenuprotsente. Tehti Koja I sektsioonile

(pangad ja kinnitusseltsid) ülesandeks selgitada
küsimust, miks meil laenuprotsendid nii kõrged
ja kas ei ole võimalik seda alandada.

Rannasadamad liigitatakse maksude suhtes.

Omal ajal esines Kaubandus-tööstuskoda tee-
deministeeriumile ettepanekuga, et vähemates
ranna- ja sisesadamates laevad maksustatakse
madalama tariifi alusel kui suurtes sadamates.
Nüüd on teedeministeerium töötanud välja ja esi-
tanud tariifinõukogule vastava kava, mille alusel
sadamad jaguneksid kolme liiki, ühtlasi vähen-
dati maksunormi kahe alama liigi tarvis.

Sarnane õiglasem maksustamine suurendab
loodetavasti vähemate sadamate tarvitamist ja
mõjub kaasa ka siseveete laevasõidu tingimuste
paranemisele. Viimase suhtes jääb veel lahenda-
mata alla 20 reg. tn. laevade maksustamine,
milleks tuleb riigikogus teha vastav parandus
sadamamaksude seaduses.

Ärimehelik viisakus nõuab...

Kaubandus-tööstuskoja poole pööravad ühte-
lugu mitmesugused väljamaa ärid ja asutused
palvega, juhatada neile Eestis ärisid, kes kauple-
vad selle või teise artikliga. Samasuguste pal-
vetega pööravad väljamaa ärid tihti ka omamaa
konsulite poole Eestis. Sarnaste kirjade peale
antakse harilikult enam tuntud äride aadressid
teada, ja väljamaa firma pöörab juba otseteed
nimetatud äride poole. Iga Koja või konsulite
poolt ülesantud äri ei ole ehk teatud pakkumi-
sest huvitatud, kuid ärimehelik viisakus nõuab,
et see, kellele kirjutati, ka kirja peale vastaks,
ükskõik kas jaatavalt või eitavalt. See on kom-
me, mille vastu välismaa äriilm ialgi ei eksi,
välismaa ärimees vastab ka kõige tühisema sisu-
ga postkaardi peale. Inglise, näiteks, on kogumi
nii viisakas, et ta, kui ta kirja peale milgi põh-
jusel kohe põhjalikumalt vastata ei saa, vaban-
dust palub ja teatab, et ta lähemal võimalusel
põhjalikumalt vastab.

Meie oleme, kahjuks, aga paljudes ärikom-
metes Euroopast veel kaugel järel. Nõnda kirju-
tab Kojale ühe meile sõbralise välisriigi konsul,
et tema ühe omamaa äri järelküsimise peale olevat
siinset vastavate äride aadressid üles annud.
Välismaa äri on kõikidele neile äridele kirjuta-
nud, kuid mitte üheltki vastust saa-
nud. Mis peab nüüd välismaa äri, kellel euroo-
paline viisakus endastmõistetav, sarnasest eba-
viisakusest arvama? Kahtlemata, et tal
tegemist on harimata aasialastega. Selle all kan-
natab aga meie ärimeeeste eneste hea kuulsus.
Seepärast pidagu iga äriinimene alati meeles:

Ärimeheline viisakus nõuab, et
iga järeleküsimise peale, olgusee
kirjaline võisusõnaline, viisakalt
ja heatahtlikult vastatakse.

Teiste riikide majanduslik elu-olu.

Läti:

Läti majanduselu hakkab parane-ma. Läti pank teatab, et üldiste majandus-raskuste ajajärk on juba lõpule jõudmas. Seda võib näha kõige rohkem väliskaubandusest. Olgu küll, et sissevedu kaunis suur on, siiski ulatub eksport impordist üle. Aprillis on väliskaubanduse bilanss tugevasti aktiivne ja annab Läti pangale välisvaluuta tagavarade juurekasvu. See tendents andis end juba märtsis märgata. Kõige rohkem olid sulanud kokku välisvaluuta tagavarad jaanuaris: siis tegi välisvaluuta ja kulla tagavarade üldsumma 51 miljonit latti välja. Läänud nädala kokkuvõtte annab juba umbes 60 milj. ls. (1924. a. märtsis oli 65,8 milj. ls.). Võimalik, et 1924. a. seisukorran jõeame juba käesoleva kuu teisel poolel, sest ka pealepühade nädal annab, nagu eelmised arvud näitavad, valuuta tagavarade juurekasvu.

Siiski tuleb majanduselu peale ka edaspidi tõsiselt vaadata. Tuleb pidada silmas olukordi, millistesse Läti astunud kohustustega väljamaa vastu. Need on võla õiendamise lepingud Inglise ja Ameerikaga. Lähema tuleviku väljavaated on niisugused, et nim. kohustused küll mitte tervet valuutajuurevoolu ära ei vii, kuid suuremat juurekasvu pole ka oodata. Välisvahutat nõuab ka import, mida õigeks mõista tuleb seega, et praegu suuremal määral kunstõnnikut sisse veetakse. Talupoeg, kes raskustest veel pole üle saanud, näib otsusele tulnud olevat, et põld nõuab paremat harimist ning uemaid harimise abinõusid. Nende juure kuuluvad ka põllutöömashinad, milliseid suurel hulgal sisse veetakse. Päevakorras on ka ühispimatalituste sisseseadete import. Agarused maal annab lootust linnadele. Vilja lombardeerijad hakkavad omi makse kaunis korralikult maksma. Abilist kätt pakuvad neile põllu krediit-kooperatiivid. Pank on teatanud, et ta maksumõtete pikendusi ei anna ja et lombardi laenu kuni käesoleva aasta juulini peab ära õiendatama. See on tehtud panga operatsiooni summade pärast ja ka seepärast, et kreditorite õpetada korda pidama. Suurenema hakkab puu-väljavedu. Käesoleval aastal on ette näha nii suur puude transiit, et töö puuduse üle ei või kaevata loodetavasti ükski saeveski.

Läti panga nõukogu arutas hiljuti väljaveo edustamise küsimust. See küsimus ootas juba kauemat aega lahendamist ja nüüd on see lõpuks soodsalt otsustatud, mis majanduselule ainult head võib tuua. Eksport tratete diskondi protsent määrati kindlaks 6—7 peale (2 prots. oda-

vam kui seni!), rippuvuses väljaveetava kauba liigist. Enam kui 7 prots. ei võeta. Missuguste kaubagruppide kohta madalam protsent käib, selle määrab kindlaks panga juhatuse.

Arutamisele tuli ka panga edaspidine krediitpoliitika, kusjuures otsustati, et krediitpoliitika peab jääma endiseks. Põllumajanduse organisatsioonidele lubatud krediidid otsustati veel kord üle anda diskontkomiteele, et see nende krediitide määramise uuesti läbi arutaks.

Läti panga nõukogu võttis vastu aasta ülevaate, millest on näha, et panga läinud aasta puhaskasu teeb välja 8.650.641 latti (1924. a. ainult 5.598.352). Puhaskasust arvatakse 1.500.000 latti aktiivsete operatsioonide kindlustusfondi, nõnda et ärajaotamisele tuleb ainult 7.150.641 latti. Sellest summast arvatakse 1.787.660 latti (s. o. 25 prots.) panga põhikapitali juure, nõnda et viimane nüüd 13.466.905 ls. välja teeb. Tagavarakapitali juure arvatakse 715.964 latti (s. o. 10%), mille läbi nim. kapitali üldsumma võrdub 2.276.778 latile. Riigi sissetulekutesse arvatakse 57¼%, s. t. 4.111.618 ls. plus ülejäägid tantjeemidest 115.181 ls. Pank on ärilises suhtes läinud aastal igal alal puhaskasuga töötanud, kusjuures ka valuuta operatsioonid ei ole kahju kannatada saanud, nagu 1924. a. Täieõiguslikud panga osakonnad teistes Läti linnades on ka kõik töötanud puhaskasuga, nõnda et Läti panga läinud aasta tegevust tuleb lugeda haruldaselt soodsaks.

Kus peitub väljapääs? A. Ulpis kirjutab „Rigas Sinas'es“ muu seas järgmist:

Nähtavasti on nüüd ka sotsialistid tulnud arusaamisele, et Venemaa turu peale ei või sugugi loota ja seepärast nõuavad nad ka oma viimase kongressi resolutsioonides tolliuniooni loomist Eesti ja Leeduga. Eesti, arusaadavalt, ei anna meie tööstusele mingisugust turgu, just ümberpöörduvalt: paber, manufaktuurkaubad, puusaadused, tuletikud, liköörid, masinad, isegi vagunid ja telefonid, rääkimata konservidest ja kaladest, tulevad sealt siia. Samuti ei ole ka Leedu meie tööstussaaduste suur tarvitaja. Meie tööstusel ei ole neis mais suuri väljavaateid olemas; see peab endale turgu otsima suures maailmas. Ja seda teeb ta ja on ka teinud suure eduga.

Kuid seega ei ole öeldud, et meie ei pea piüdma saada turgu meie naaberriikides ja eriti neis, kust meie ise palju kaupu sisse ostame. On juba selgunud, et lootustel peatse tollilepingu või uniooni sõlmimise peale meie naaberriikidega puudub alus. Läbirääkimised venivad pikale. Põhjused on seal mitmesugused. Kuid fakt on see, et lepinguid on võimalik sõlmida ainult mõ-

lemi poolte järeleandmise teel nõnda, et mõlemad pooled midagi saavad.

On küll olemas üks pääsetee, ja see oleks: asutada vastavaid sega-kaubanduskodasid: Läti-Eesti, Läti-Poola, Läti-Leedu ja Läti-Vene, n. n. „clearing-house“ õigustega. Need kaubanduskodad seisaksid valitsuse kontrolli all ja ainult nende kodade liikmeil oleks lubatud vedada sisse kaupu vastavatest maadest, ja niisugusel määral, mis kompenseeriks vastava väljaveo kvantumiga Lätist. Sarnase kaubanduskoja tegevus oleks lõpetatud peale vastava kaubalepingu sõlmimist, mis annaks mõlematele pooltele ühesugused õigused kaubanduse suhtes. See oleks umbes seesama süsteem, millist tarvitavad Poola ja Venemaa, ja ainult selle süsteemiga võime meie midagi saavutada. Vastasel korral kestab seesama edasi, mis praegugi: meie kaubandus nende maadega jääb passiivseks ja meie valuuta voolab välja nendesse maadesse.

Kuidas seda läbi viia? Selle üle peaksid järele mõtlema meie vastavad praktikamehed. Vaat', Poola oskas seda läbi viia ja parandas selle läbi oma bilansi. Imelik, et meie kaubandusel tekivad raskused just nende maadega, mis samuti kui Lätigi võõra võimu all seisid. Mitte ühegi riigiga ei ole meie majandus-vahekorrad nii ebasoodsad kui just nende riikidega. Kas on see kartus tihedamate sidemete eest või egoism? Igatahes on mõlemad alusetud. Meie arvamise järele on tulnud aeg saada aru seisukorrast, mida püüavad kasutada Balti riikide vastased.

Vekslilaenuid Lätis suurenevad. Läti panga laenuid vekslite vastu on viimasel ajal tugevasti suurenenud. 1. detsembriks 1925. a. oli vekslite vastu laenu antud 35.880.889 latti, kuid 24. märtsiks — 67.995.476 ls.

Protesteeritud vekslid. 1925. a. andmete järele on Riia notaariuste juures protesteeritud 16.482 vekslit 3.274.106 lati väärtuses.

Suur pankrott. Börsiringkondades on jutud liikumas, et maksu raskustesse olevat sattunud mingisugune hästi tuntud väljamaa manufaktuur-suurkaubandusefirma Riias. Firma seisvat pankroti ees. Passiv olevat üle 35 milj. r. suur. Pankroti korral saab rohkem kannatada välismaa.

Soome:

Liha väljavedu Norramaaale. Soome lihasaaduste peaturaks on Rootsi, kuhu viiakse umbes 3 milj. kg. aastas. Norramaaale veab jälle Rootsi üsna rohkesti liha ja lihasaadusi,

sellest hoolmata, et veel viimastelgi aastatel on Rootsis suu- ja sõratõve haigusi tabatud. Selle vastu ei ole Norramaa annud Soomele luba liha sissevedamiseks. Eduskunnas tehti põllumeeste poolt arupärimine, kus kategooriliselt nõuti vastust, mispärast valitsus ei ole teinud norralastega lepingut liha sisseveoks Norramaaale. Olevat ju Soome põllumehele väga tähtis, et karjasaadused ka Norras turge leiaksid. Arupärimisele vastas minister Setälä tõendades, et kõik on tehtud, et Soome lihasaadustele turgu Norras võimaldada. Peapõhjus keelu jätkamiseks olevat see, et Norras ollakse väga ettevaatlik, et haigusi väljast ei tuleks. — 8. aprillil ilmus Soome lehtedes Norrast saadetud telegramm, kus öeldi, et Norra põllutöominister Baeröe olevat „Oslo Aftenavisit“ esitajale tähendanud, et liha vedu Soomest Norramaaale on seepärast keeldud, et Soome seisvat ligidases kaubahenduses Eestiga, kus „suu- ja sõratõbi mässab“. Saat-kond astus kohe samme selle teate dementeerimiseks. Juba järgmisel päeval, 9. IV., avaldati Helsingi lehtedes meie saadiku dementii, kus selgesti öeldi, et Norra põllutöoministri tähendus ei vasta sugugi tõeale ja et Eestis suu- ja sõratõvehaigust pole kolme aasta jooksul kordagi tabatud. Samal päeval lisab „Helsingin Sanomat“ enda poolt juure Soome asjatundjate arvamised, kus niisama tõendati, et Eestist suu- ja sõratõvehaigust pole karta. Ses suhtes olevat Rootsi palju kardetavam, sest tähendatud haigust olevat seal praegugi. Norramaa aga ostab rohkesti liha Rootsist. Kõik see arvesse võetud on Norra põllutöoministri märkus, mis suu- ja sõratõvehaigusse Eestis puutub, täiesti põhjendamata. Soome liha sisseveokeelul Norramaaale peavad olema hoopis teised põhjused.

Saapatöölise streik Helsingis lõppes 7. aprillil. Töölise ja tööandjate vahel jõuti kokkuleppele, fikseerides palgad järgmisteks: mehed, ametioskust rohkem nõudvates töödes Smk. 8:25 tunnilt, vähemnõudvates töödes Smk. 7:50 ja abilised Smk. 6:— tunnilt. Naistevahuste vastavad palgad Smk. 5:75, 4:80 ja 4:— . Alla 18-aastased poisid Smk. 4:50 ja tüdrukud Smk. 3:— tunnilt. Tamperele on palgad 12% odavamad kui Helsingis.

Briti:

Väliskaubandus veebruaris 1926. a. „Board of Trade“ poolt avaldatud andmete järele kujunes 1926. aasta veebruarikuu väliskaubandus, võrreldes 1925. aasta sama ajaga, tuhandetes naelsterlingites järgmiselt:

Eesti
Mehaanilise Puutööstuse Aktsia-Selts

A. M. LUTHER

Tallinnas

VALMISTAB:

mööblit, vineer-kartonge, vineer-kohvleid, vineer-kooli-ranitsaid, vineer-aktimappe, vineer-käsitrumleid, vineer-toolipõhju, vineer-platesid, vineer-labidaid j. n. e. j. n. e.

MÜÜGIKOHAD:

TALLINNAS, Vana Posti tän. nr. 9.
Kõnetraat 616.

TARTUS, E. V. Jürgensi juures,
Vana tän. nr. 17. Kõnetr. 788.

VALGAS, P. Saaretok'i juures, Kesk
tän. nr. 15.

PETSERIS, E. Nassar'i juures kau-
bareas.

VILJANDIS, R. Eitelberg'i juures.

VÕRUS, J. Kiesler'i juures, Tartu t. 11.

RAKVERES, Rom. Jürgensi' juures.

PÄRNUS, J. D. Ammende juures.

Tähele panna!!

Kes kauba headuse peale
rõhku paneb, see ostab

LIER & ROSSBAUM'I JUUREST,

Viru tän. 7

Tallinn

Kõnetr. 27-34

ÕMBLUSMASINAID „Mundlos-Original-Victoria“ ja „Veritas“ perekonnale ja tööstusele. Õmbluse ja tikkimise juhatus hinnata.

KUDUMISMASINAID Claes & Flentje, Mühlhausen, moodsate jakkide, riiete, sukkade jne. kudumiseks.

JALGRATTAID „WANDERER“ „BRENNABOR“, „DIAMANT“, „RALEIGH“, „HUMBER“ ja „COVENTRY“.

KIRJUTUSMASINAID „Continental“ ja „Kappel“ kõigi uuendustega ja praktilisem. Paljundamisaparaadid: „Opalograph“ ja „Schapirograph“, kõige uuem uuematest.

Nõelu, laevukesi, õli, jalgratta-osasid ja kõiki tarbeasju ülalnimetatud masinatele.

Parandustöökoda

Müük järelmaksuga

Sissevedu:

	veebr. 1925	veebr. 1926		
1. Toiduaineid, jooke ja tubakat	40.309	45.221	3. Ümbertöötatud kaupu . . .	23.802 25.699
2. Toores- ja ümbertöötamata aineid	32.194	38.473	4. Elusloomi	117 192
			5. Postpakke (tollist vabu) . . .	423 576
			Kokku	96.845 110.161

	Väljavedu:		Reeksport:	
	Veebr. 1926	Veebr. 19 5	Veebr. 1926	Veebr. 1925
1. Toiduaineid, jooke ja tubakat	4.339	4.847	2.327	2.762
2. Toores- ja ümbertöötamata aineid	6.560	8.167	8.780	8.201
3. Ümbertöötatud kaupu	50.794	55.293	2.099	2.901
4. Elusloomi	141	171	15	15
5. Postpakke (tollist vabu)	980	852	—	—
Kokku	62.814	69.330	13.221	13.879

Ülaltoodud kokkuvõtteid võrreldes leiame, et Briti 1926. aasta veebruarikuu väliskaubandus lõppes 20,8-miljonilise passiviteediga, 45,5 miljoni vastu eelmisel kuul ja 26,9 miljoni vastu 1925. aasta veebruaris. Kui arvata välja 1925. aasta augustikuu, siis on käesoleva aasta veebruarikuu passiviteet kõige väiksem 1924. aasta juunikuust saadik.

1925. aasta veebruarikuuga võrreldes on käesoleva aasta veebruaris vähenenud sissevedu 13,3 milj. ehk 12,1%, väljavedu 6,5 milj. ehk 9,4%, reeksport 0,6 milj. ehk 4,6% ja üldväljavedu 7,1 milj. ehk 8,6% võrra.

Sisseveo vähenemisest langeb suurem osa toore puuvilla peale, mida 4,2 miljoni eest on vähem sisse veetud. Vähenemist näitavad veel puu ja puusaadused, vill ja õliseemned, rasvad ja õlid. Suurenenud on peaaegselt kummi sissevedu.

Väljaveo vähenemist näitavad puuvilla- ja villatööstuse-saadused, jahu, teravili ja süsi. Suurenenud on masinate ja sõiduriistade väljavedu.

Kulla (kangides ja rahas) sissevedu veebruaris oli umbes 2 miljoni naelsterlingi võrra suurem väljaveost. Käesoleva aasta kahe kuu jooksul on veetud sisse 9,8 miljoni ja välja 6,2 miljoni naelsterlingi väärtuses.

Tööolud ja töötajad töölised. Veebruarikuu jooksul näitasid tööolud väikest paranemist ja töötajate arv langes eelmise kuuga võrreldes.

Veebruarikuu lõpul oli töötajate töölised protsent 10,4% 10,6% vastu jaanuaris ja 9,4% vastu 1925. aasta veebruaris. Tööhõrvides registreeritud töötajate arv oli veebruari lõpuks 1.169.000, kuna see eelmisel kuul oli 1.237.000 ja möödunud aasta veebruaris 1.288.000.

Üldiselt olid tööolud head telliskivi-, trüki- ja osalt ehitustööstustes. Sõe-, puuvilla- ja villatööstustes ei olnud tööolud küllalt rahulda-

vad, kuna nad halvad olid raua-, terase- ja laevaehitustööstustes.

Streigid. Üldine streikijate arv veebruari jooksul oli umbes 22.000 ja streikide läbi kaotatud tööpäevade arv tõusis 366.000 peale. Eelmisel kuul olid need arvud vastavalt 26.000 ja 412.000.

Suurem osa streikidest leidis aset kaevanduse-, transpordi- ja laevaehitustööstustes.

Elumaksumus. Elamiskulud olid veebruaris umbes 72% ennesõjaaegseist kõrgemad, 73% vastu eelmisel kuul ja 79% vastu 1925. aasta veebruaris. Toiduainete hindade protsendid olid vastavalt samadel aegadel 65%, 68% ja 76%. Toiduainete hindade langemine veebruaris oli tingitud peaaegselt munade hindade langemisest.

N. Venemaa:

Käesoleval ajal püütakse N. Venes jõuda selgusele tarvisminevate väljamaa tehniliste jõudude kohta mitmesugustel tööstusaladel. Nii on selgunud, et metallitööstus vajab 252 väljamaa tehnilist jõudu, tekstiiltööstus 51, keemiatööstus 51, mäetööstus 53 jne., kokku vajatakse tööstuste elustamiseks 544 väljamaa tehnilist tööpõudu. Tähtendatud tööpõudude valik oleneb ära nende kvalifikatsioonist, uute tööstuse meetodide tundmisest jne.

Käesoleval ajal on juba N. Venes väljamaa spetsialiste tegevuses: elektrotehnikatööstuses 12 inimest, keemiatööstuses 9, metallitööstuses 20, mäetööstuses 12, telliskivitööstuses 24, toiduainete valmistamises 3, tekstiiltööstuses 2, nahatööstuses 3, kokku 85 inimest.

Rahulolematuse puhul imporditeeritavate alaväärtuslike tekstiilkaupade asjus moodustati ekspertide komisjon, kes nüüd imporditeeritud manufaktuurkaupade väärtuse uurimistöö on lõpetanud. Selle töö tulemustena on selgunud, et 1.536 proovist oli 13 väga hea väärtusega,

317 — täiesti rahuldava väärtusega, 982 — rahuldava ja 94 väherahuldava väärtusega. 3 proovi tunnistati koguni kõlbmatuks.

Balti riikide messidest osavõtmiseks tehakse „Narkomtorgi“ poolt ettevalmistusi. Osa võtma kutsutakse 25 mitmesugust majanduslikku organisatsiooni.

Petrogradi sadama ja jäälohkujate tegevuse kohta 1925./1926. a. talvehooajal on nüüd andmed kokku võetud. Eksporteeritud on 108 aurikuga kokku 165.736,7 tonni; peale selle on 15 aurikut sadamast välja läinud tühjalt.

Teateid kodu- ja välismailt.

Välismaade tööstusi Tallinna näitusmessil.

Meie konsul Viinis hra Andreesen teatab, et tuntud Austria suurtööstus masinavabrikute aktiivselt N. Heid eeloleval näitus-messil Tallinnas soovib esineda ja vastava ruuminõudmisega juba messi juhatuse poole on pöörnud. Daani tööstuse esinemise kohta avaldab kohalik Daani konsul, et käesoleval aastal ka Daani tööstus Tallinna näitus-messil esineb.

Huvi näitus-messi vastu tõuseb.

Näitus-messi uus tähtpäev 19.—28. juunini kuulutati välja alles vähe aega tagasi, kuid juba tuleb suurel arvul järelepärimisi ja ka ülesandemisi kodu- ja välismailt, Lätist, Viinist, Saksamaalt, Soomest, Prantsusmaalt ja Rootsist. Kodumaal huvitavad esimeses järjekorras kodukäsitöö, ekspordkaubad, põllutöömashinade ja -riistade ärid, sugusead ja muidugi kõik need osakonnad, kus tänavu ka hindamine on. Igasugused „kunstabinõude demonstreerimised“ ja väljakarjumised on tänavusel messil keeldud. On näha erilist huvi messi vastu ka provintsi linnades ja provintsis.

Kutsed näitus-messile.

Näitus-messi juhatuse saadab laiali 150.000 erikutset näitus-messi külastamiseks. Kutsed on Eesti, Inglise ja Saksa keeles ja saadetakse laiali otse teed, esitajate, vastavate organisatsioonide ja ettevõtete kaudu. Kutsed lähevad laiali üle maailma.

Näitus-messi reklaam.

Kokkuleppel teedeministeeriumiga paigutatakse kõikide Tallinna peapostkontorist välja mi-

Väljaläinud laevade koguarvust oli 53 Saksa, 25 N. Vene lipu all. Ülejäänud laevad jagunesid mitmesuguste teiste riikide järgi.

Sisse on tulnud laevu 83 — 133.901 tonni kaubaga, peale selle 24 laeva tühjalt. Nendest olid Saksa laevad arvu poolest jällegi esimesel kohal (45) ja teisel — N. Vene laevad (27).

Nõukogude Vene metallitöösturid nõutavad väljamaalt avansse. Nii on seni metsamüügi kontorid saanud tänavuse navigatsioonihooaja väljaveo arvel Inglise firmadelt 2 miljonit rubla ja Saksa metsakauplajalt — 500.000 rubla.

nevate kirjade templisse märkus Tallinna näitus-messi kohta.

Peale selle antakse välja näitus-messi poolt 100.000 värvilist eri reklaammarki, mis kirjadele kleebitakse.

On nähtud ette reklaam aeroplaanidelt kodumaa ja Balti riikide tarvis.

Skandinaavia riikide huvi meie näitus-messi vastu.

Nagu meie saatkond Skandinaavias teatab, tahavad Rootsi ja Daani kaubandustegelased, kokku üle saja inimese, korraldada eeloleva näitus-messi puhul ekskursiooni Tallinna, mille otsustarve oleks meie tööstus-kaubanduse oludega tutvunemine. Üldiselt töötab eelolev näitus-mess väliskülaliste poolest kujuneda elavaks.

Ülemaaline ekspordivõistlus.

Näitus-messil korraldatakse ekspordivõistlust riikliku kontrolljaama poolt tehtud proovide alusel.

Näitus-messi ekspord-osakonnas pannakse välja ainult see võit, mis on saanud kõrgemaid auhindu. Auhindadeks on ministeeriumide, näitus-messi ja linna poolt antavad aurahad ja rahalised tasud. On kavatsus luua ka mitu suuremat rändavat auhinda.

Võistlust ja väljapanekuid korraldab komitee moodustatakse põllutöoministeeriumi, näitus-messi ja võieksporööride esitajaist.

Samasugust võistlust kavatakse korraldada ka meie turul leiduvale kodu- kui ka välismaa taimevõile ja margariinile, et õhutada tööstureid hea taimevõie valmistamisele.

Tähtis uuendus kaubasaatmise alal.

Rahvusvaheline Magamisvagunite Selts on Prantsusmaa, Belgia, Saksamaa, Leedu, Läti ja Eesti vahel seadnud sisse kiir-kaubasaadetiste (Service des Messageries) veo. Kaupade vedu sünnib kiirrongides, mis nende maade vahel uhendust peavad. Pariisist saadetavad kaubad jõuavad Tallinna kolme päevaga ja Berliinist kahe päevaga ja ümberpöörduvalt. Magamisvagunite Seltsi kiir-kaubasaadetiste osakonna agentuuriks Tallinnas on A.-s. „Eesti Reisibüroo“, mis kaupu eelpool nimetatud maadesse saatmiseks vastu võtab ja Eestisse saadetud kaupu kohalejõudmisepäeval tollitult kauba saajatele koju kätte saadab või välja annab. Üksikud saadetised võivad kuni 80 klg. kaaluda, kuna saadetiste arv on piiramatud. Kuna väiksemate kaubasaadetiste saamine väljamaalt postisaadetistena väga palju aega võtab ja harilikult 10—14 päeva kestab, rääkimata harilikust kaubaveost, võib Seltsi poolt korraldatud kiir-kaubasaadetiste veo teostamist aina teravitada.

H:P:

Uudis ehituste alal Lätis.

Pööre, mis tekkis pärast maailmasõda kõigi rahvaste majanduslikus elus, on ehitusmaterjali

kallinemise tõttu tehnilisi jõude sundinud otsima uusi ehitusviise, tarvitades kunstlikke ehitusmaterjale kalli puu ja telliskivi asemel. Lätis on see probleem lahendatud isesugusel viisil kõvaks pressitud turba ja nõnda-nimetatud „Heraklit“ (laastudest või õlgedest pressitud ehitusmaterjal) ehitusmaterjalina tarvitusele võtmisega.

Uus materjal olevat oma soojuse-omaduste poolest puust 2 korda ja telliskivist pea 5 korda parem ja majaseinad võivad selle tõttu olla kuni 5 korda õhemad kui telliskivist ehitatud seinad. Õhemad seinad ja vundament, mis selle tõttu ei tarvitse olla nii tugev, tegevat ehituse hinna, võrreldes muudest materjalidest ehitatud majadega, tunduvalt odavamaks, rääkimata ehitamise kiirusest. Peale selle olevat „Heraklit“ täiesti tulekindel ehitusmaterjal, mis ei kartvat ka mädanemist ega niiskust.

Nagu kuuleme, tahtvat Läti töösturid uue ehitusmaterjaliga esineda meie sügisesel põllumajanduslikul näitusel, et uue materjali omadusi meie põllumeestele ja asunikkudele demonstreerida.

A/S. TORMOLEN & Ko.

TALLINN, VENE TAN. NR. 11-a. TELEFON 15-02.

Jalgrattaosakond.

Humber-Coventry, Starley-Coventry. Jalgratta farbed. Lapsevankrid.

Raadioosakond.

Raadio-aparaadid uuema ehitusega. Kõik osad ja farbed. Raadio-Mikro lambid. Valjuulträäkijad, kõvendajad jne.

Gramofoni-osakond.

Gramofonid ja gramofoni plated. Eesfikeysed ja kunstnik-plated. Kõik gramofoni osad.

Fotoosakond.

Lumière ja Jouglé, Pariis, ainuesitus. Plated, paberid, keemilained.

Uldosakond.

Reisikohvrid, saepuru-ahjud „Centrum“, voodid, pliivid j. n. e

Kabinetimööbleid
Nahkmööbleid
Raamatukappe
Kirjutuslaudu
Kirjutusmasinalaudu

soovitab

MOÖBLIVABRIK
A/S. «MASSOPRODUKT»
Tallinnas

S. Tartu mnt. 61
Telefon 18-96

Rikkalik ladu valmis tubadest

Rätsepaäri

Max Johanson

Tallinnas, Lühikejalg 6, kntr. 30-89

Sain Inglismaalt
moodsaid ülikonna-
ja palituriideid

Kõige uuemad Londoni uudised!

INGLISE
MAGASIN

Om. G. Gutkin

Eesti, Tallinn,
Viru tänav nr. 4 Konekr. 9-46

Inglise kalev, plüüs,
villane-, siidi-,
voodri-, suve- ja
pesuriie suures
väljavalikus

Müük suurel ja
väiksel arvul

o/v. Calorica

Punschitehas.

Rootsi Punsch
Brandy (Coğnac)
Valge viin
ja liköörid

saadaval paremates
viinakauplustes.

**Tehas ja pealadu: Tallinn,
Rüütli t. 13. Telefon 15-53.**

Turgude ülevaade.

Rahvusvaheliste kaubaturgude seisukorda ei saa üldiselt lugeda rahuldavaks, välja arvatud Ameerika, kus kestab soodus konjunktuur, mis avaldus elavas nõudmises terase- ja rauakauba peale. Rahvusvaheline kaubavaetus kannatab peaaegselt elavuse puudusel Euroopa maades, kus alalised valuutakõikumised seisukorra muudavad ebakindlaks. Siin-seal tekkinud elavus osutus möödaminevaks nähtuseks. Saksamaal selle vastu areneb mõni aeg tagasi tekkinud paranemine ja põhjustab optimistlikke lootusi tulevikus. On märgata rahaturu likviidsuse suurenemist, mis omakorda on annud põhjust Saksa riigipanga diskontoprotsenti 8 pealt 7 peale alandada. Äride kokkuvarisemised on vähenenud.

Tööolud ei ilmuta veel märgatavat paranemist ja seda peaaegselt mäetööstuse raske seisukorra tõttu. Märtsikuul on töötä tööliste arv vähenenud kõigest 2%. Saksamaa väliskaubandus veebruarikuu eest aga näitab tõusu. Kaubabilanss veebruaris oli 121 miljoni marga võrra aktiivne, 87 miljoni vastu jaanuaris ja 36 miljoni vastu läinud aasta detsembris.

Kivisöeturul on müügitingimused halvenenud ja hindades on märgata langemise tendentsi.

Raua- ja teraseturg seisib seni Prantsuse ja Belgia frangi langemise mõju all; samuti ei jätnud turu peale mõju avaldamata

läbirääkimised ülemaailmliku sündikaadi asutamise kohta. Samaulatu-liku raudtöörioste kontserni loomise asjus ongi juba saavutatud kokkulepe ja selle küsimuse lõpuline reguleerimine peab sündima kõige lähemal ajal.

Saksamaa siseturul on nõudmine tunduvalt vähenenud. Aprilli toodangus on „Terase sündikaadi“ poolt 35% võrra vähenemist ette nähtud. Malmihinnad on jäänud endisteks.

Muude metallide alal on jälle märgata hindade alanemise tendentsi. Vaatamata väga suure tarvitamise peale Ameerikas on Euroopa maade vähese nõudmise tagajärjel tagavarad hakanud kasvama ja hinnad alanema. (New-Yorgi hinnad: vask 14—14 $\frac{1}{4}$ kuni 14 $\frac{1}{4}$ vastu; inglistina 64 $\frac{1}{4}$ —66 vastu; seatina 8,25—8,30 vastu; tsink 7,15—7 $\frac{3}{4}$ vastu. Berliinis — Vask 132 $\frac{3}{4}$ —134 $\frac{3}{4}$ vastu ja tsink 66,5—67,5 — 69—70 vastu).

Karvna h k a d e t u r u l kestab seisukorra paranemine. Saksamaa oksjonid ilmutasid suurt elavust ja kõrgeid hindu. Ka n a h a t u r u l on seisukord paranenud, seda enam, et on tunduvalt suurenenud nõudmine jalanõude järele.

Villaturg ilmutab Londoni oksjonite mõjul, mis märtsis möödusid suure eduga, kindlat meeoleolu. Selle vastu aga on puuvillaturul meeoleolu loid. Siiski on hinnad püsinud endisel kõrgusel (New-York 18,88—18,77 vastu). Seisukord Milano tooressiidi turul on muutunud siiski pisut elavamaks.

Teraviljaturul kestab rahuline meeoleolu. Ameerika külvi seisukorda hinnatakse rahuldavaks. Saksa turul ilmutasid hinnad otse vastupidist tendentsi kui maailmaturul. Põhjusiks oli väga vähene pakkumine ja Reichstagi sammud rukkihindade kindlaksmääramise sihis.

Võiturg on viimasel ajal nõrgenenud. Kopenhaagenist ja Saksamaa provintsidest tuleb teateid hindade alanemise kohta. Suurenenud nõudmise tõttu on Berliinis hinnad püsinud siiski endisel kõrgusel (I sort 1.83).

Koloniaalkaupade turul kestab vaikus edasi. Kohvihindade langemise tendents on seletatav seega, et Brasiilia lõikus tunduvalt paremat saaki andis kui asialgul oli arvatud. Suhkrutagavarad maailmaturul ulatavad 5,98 miljoni tonni peale 4,77 miljoni tonni vastu sama aja kohta läinud aastal.

Toore kummi alal on märgata ajutist kõvenemist spekulatiivsete ostude tagajärjel. Londoni tagavarad suurenevad.

SELLEGA TEATAN

oma austatud kaubatarvitajatele, et olen saanud suures valikus kauaoodatud impregneeritud ja kummääritud moodsaid

vihmakuubesid.

Soovitan sõjaväelastele, mereväelastele ning eraisikutele, naiste- ja meesterahvastele.

Austusega

A.-s. „Aquarock“

ainuesitaja Eestis Manchester

M. JOSSELOV,

Kuninga t. 6, kõnetr. 31-61.

Palun aadressi hoolega tähele panna

BALTI PUUVILLA KETRAMISE JA KUDUMISE VABRIK, A/S.

TALLINN, EESTI.

Telegraaf: „Cotton“

Telefon: Juhatus 24-28.

Vabrik 1-48, 37-34.

Vabrik: Kopli tän. nr. 21, Tallinn.

Juhatus: Suur Karja tän. nr. 13, Tallinn.

Laod: Tallinn, Suur Karja tän. nr. 13

Riia, Gr. Sünderstrasse № 12

Kovno, Schlosserstrasse № 2a

Stockholm, Baltiska Textil A/B

Sveavägen 34-36.

Helsingfors, Regeringatan № 14

Töölise arv: umbes 2.200 inim. Kangrutelgi 2.000.

Ketrusvärtnaid 69.960.

Produksioon: Puuvillariie igasugust seltsi toores, pleegitud, värvitud, merseriseeritud ja trükitud; sukalõng korutatud, korutamata, toores, pleegitud ja värvitud; vatt; vitselpael.

Eksport: kõigisse maailma riikidesse.

Aastane produktsioon: Puuvillariiet umbes 14.200.000 m., korutatud lõnga umbes 100.000 klgr., vatti umbes 75.000 klgr.

Puuturu seisukord on endiselt raske. Ainult kohati on Saksamaal märgata elavamal nõudmist saetud materjali peale ühenduses ehitushooaja algusega.

Prahiturg. Alalise tonnaashi ülepakumise tagajärjel on prahtide tingimused maailmaturul üldiselt väga ebasoodsad.

Linaturg. Linaturul kestab endine vaikus edasi ja uusi toiminguid pole tehtud. Samaugune vaikus on valitsemas ka Läti, SSSR ja Eesti linaturgudel. Siiski on lähemal ajal oodata elavamate tegevust linaturul. Praegu ekspordeerib Läti tugevasti linu Inglismaale, kuhu juba saadetud 2000 tonni ja neil päevil saadetakse teele veel 2000—3000 tonni.

Tolliteateid.

Tollitariif on muudetud „Riigi Teataja“ nr. 30 ilmunud seadusega järgmiselt:

I. Sisseveotariif.

A. Sisseveoks lubatud kaubad.

		Tollimäärad:	
		Vana.	Uus.
§ 56	Karvnahad:		
p. 2-b	eraldi nimetatamata, ümbertöötamata ja värvimata	9,40 + 30%	tollita
p. 3	uus tekst: „lihtsad lamba- ja kitsenahad (s. o. välja arvatud karakul-, angoora- j. t. sarnased kallimad lamba- ja kitsenahad mitmesuguste nimetustega)“.		
-a	ümbertöötatud ja värvitud	0,60 + 30%	0,60
-b	ümbertöötamata ja värvimata	0,18 + 30%	tollita
p. 4-b	mets- ja kodujänese-, kangru-, opossumi-, biisami- ja oravanahad ümbertöötamata ja värvimata	1,90 + 30%	tollita
§ 58	Puumaterjal:		
p. 4	korgipuu koor		
-a	ümbertöötamata ja jätised	0,06 + 30%	0,03
-b	peenendatud, puru näol	0,28 + 30%	0,08
§ 60	p. 3 juure on lisatud: Märkus: Korgipuu jätistest või purust kokkuressitud (olgu siduvate materjalide lisandusega) isolatsioon- ja ehitusplaadid tollitakse § 58 p. 4-b järgi.		
§ 62	Taimed ja nende osad, mujal nimetatamata:		
p. 3-a	tekstist on välja jäetud „kopra“	0,12 + 30%	0,12
-b	teksti on sisse võetud „kopra“	0,013 + 30%	tollita
§ 87	Kummi, vaigud ja balsamid:		
p. 1-a	(endine p. 1 tekst)	0,18 + 30%	0,18
-b	shellak ja kopaalvaik		0,03
§ 108	p. 4 Äädikhape	0,18 + 30%	1,0
§ 124	p. 3 (igasugused parkimise-ekstraktid, ka kunstlikud) juure on lisatud: „Märkus: Selle punkti järgi tollitakse ka igasugused keemilised nahaparkimise ained kubandus-tööstusministeeriumi eritunnistuste põhjal“.		
§ 179	Kiulised taimematerjalid:		
p. 2	jute, toores, niisama jute jätised, olgugi tõrvatud	0,009	tollita

II. Väljaveotariifi juure väljaveoks keeldud kaupadele on lisatud juure § 7:

„Opium ja morfiim, kokaiin, heroliin ja nende soolad ja teised uimastavad preparaadid, mis rahvusvahelises oopiimi konventsioonis tähendatud („Riigi Teataja“ nr. 109/110 — 1922. a).

Märkus: Käesolevas paragrahvis nimetatud kaupade väljavedu võib aga aset leida:

- 1) kui väljamaa kaup veel tolliasutuste korralduses seisab ja kas otsekohe tagasi veetakse maasse, kust ta sisse toodud, või saadetakse transiidina edasi niisugusesse maasse, kuhu ta algsaatedokumentide järgi oli määratud ja
- 2) kui eriluba esitatakse, mis vastavate võimude poolt sel maal, kuhu kaup määratakse, on välja antud tõenduseks, et kauba sissetoomine on lubatud.

Mõlematel juhtumistel peab kaup olema täpselt sisse kantud väljaveo saatedokumentidesse (konossamentidesse, laeva manifestidesse jne.).

Uusi seadusi ja määrusi.

Määrus liitrohtude ja doseeritud preparaate kohta. Tollipõhitariifi I A § 113 p. p. 1 ja 2 juures ettenähtud märkuse põhjal („Riigi Teataja“ nr. 4/5 — 1924. a.) pannakse maksma juuresolev sisseveoks lubatud

liitrohtude ja doseeritud preparaate nimekirja täiendus, mis tervishoiu peavalitsuse poolt kokkuleppel rahaministriga on kokku seatud.

Sisseveoks lubatud liitrohtude ja doseeritud preparaate nimekirja täiendus on avaldatud „Riigi Teatajas“ nr. 29, 1. aprillil 1926. a.

Kaubanõudmisi.

Prant-use äri Deck-Vanarien, Paris (IX), 33, rue Blanche, on huvitatud Eesti nahkadest (hobuse-, elaja-, vasika-, lamba-), harjastest ja karvadest (hobuse-, elaja- jne.) linaseemnest, linaõlist ja linakookidest. Eesti eksportöörid võiksid otseteed mainitud firmaga ühendusse astuda.

Jäälolud Eesti vetes.

Viimase nädala jooksul puhunud soodsate lõuna-ida tuulte mõjul on jäälolud Eesti vetes muutunud kergeks. Juba oldi arvamisel, et meie jäälõhkujate talvine tegevus seega on lõppenud. Kuid mõni päev tagasi hakkas jää Tallinna lahes liikuma ja sulges kinni jäässe purustatud laevatee. Selle tõttu tuli laevadel uuesti tarvitada jäälõhkujate abi. On arvata, et seega nüüd lõppenud on jääolude takistused laevasõidule Eesti vetes ja et idapoolsed tuuled purustatud jää ulgumerele ära viivad.

Äriettevõtete koosolekuid.

3. mail

A.-s. „Grünberg ja Co.“ korralline koosolek kell 6 p. l. Vene t. nr. 1—10.

4. mail

A.-s. „Külmetus“ aktsionäride korralline koosolek kell 5 p. l., Merepuiestee nr. 12.

A.-s. „Asserin“ juhatuse korralline koosolek kell 3 p. l. seltsi ruumes, Merepuiestee nr. 17.

5. mail

A.-s. „Jõud“ korralline koosolek kell 6 p. l., Narva maantee nr. 18.

6. mail

Vene ekspeditsioonias. (end. Kniep ja Verner) erakorralline koosolek kell 7 õhtul, Lai t. nr. 9—2.

7. mail

A.-s. „Markel M. Makarov“ korralline koosolek kell 5 p. l., seltsi ruumes, Narva mnt. nr. 27.

Vene-Balti laevaehituse ja mehaanika a.-s. üldkoosolek kell 5 p. l., seltsi juhatuse ruumes, Tallinn — Koppel, laevaehituse tehas.

Tallinna Eesti kirjastus-ühisuse korralline aastapeakoosolek kell 6 p. l., Pikk t. nr. 2.

8. mail

Eesti a.-s. „John Nurminen“ aasta-peakoosolek kell 6 p. l., kontori ruumes, Väike Karja t. 12.

A.-s. „Gips“ peakoosolek kell 6 p. l., Tartu, Puu tän. nr. 1.

9. mail.

A.-s. „Rauaniit“ korralline peakoosolek kell 10 homm. kontori ruumes, Rannavärava pst. nr. 7.

Põhja Kinnitusseltsi korralline peakoosolek kell 1 p. l. seltsi ruumes, S. Karja t. 20.

10. mail.

Eesti Kaub.-tööst. a.-s. „D. Mirwitz ja Pojad“ korralline peakoosolek kell 6 p. l. äri ruumes Tartus, Raatuse t. 6.

A.-s. „Odor“ korralline peakoosolek kell 11 homm. vabriku kontori ruumes, Kivimurru t. 2.

A.-s. „Kaubamaja Estika“ asutav peakoosolek kell 3 p. l., S. Karja t. 20.

A.-s. „Gerhard ja Hey“ korralline peakoosolek kell 5 p. l., seltsi ruumes, V. Viru tän. nr. 15.

A.-s. „Jörgen, Raaschou ja Ko.“ korralline peakoosolek kell 4 p. l., seltsi juhatuse ruumes, Viru t. 9—3.

11. mail.

A.-s. „Reinhold Tofer“ korralline peakoosolek kell 10 homm. S. Karja t. 18—7.

A.-s. Eestimaa Metallitehas „Krotus“ korralline peakoosolek kell 5 p. l., seltsi ruumes, Katusepapi t. 35.

A.-s. „Eestimaa Keemiastehas“ korralline peakoosolek kell 2 p. l. seltsi ruumes, Katusepapi tän. 37.

12. mail.

O.-ü. „Kreenholmi Puuvilla Manufaktuuri“ korralline peakoosolek kell 12 päeval juhatuse ruumes, Pikk t. 68.

A.-s. „Rotermanni tehased“ korralline aktsionäride peakoosolek kell 5 p. l., seltsi ruumes, Jaama t. 1.

A.-s. „Lendra“ korralline peakoosolek kell 12 päeval juhatuse ruumes, Soo t. 29.

A.-s. „Vennad Tofer“ korralline peakoosolek kell 5 p. l. Rataskaevu t. 6.

14. mail.

A.-s. „Elektrolux“ korralline peakoosolek kell 12 päeval kontori ruumes, V. Posti t. 6.

E. J. Johanson'i kirjutus-paberivabriku a.-s. korralline aktsionäride peakoosolek kell 2 p. l. kontori ruumes, Maakri t. 27.

A.-s. „V. Menning ja Co.“ korralline peakoosolek kell 5 p. l. Vaksali pst. nr. 3.

16. mail.

A.-s. „Transito“ aasta-peakoosolek kell 4 p. l. äriruumes, Vene t. 20.

A.-s. „Dvigatel“ teiskordne erakorralline peakoosolek kell 12 päeval, seltsi juhatuse ruumes, S. Roosikrantsi t. 21—2.

Toiduainete turg.

	London.	1926. a.	Hamburg.
Nisu, kaal — 496 Englise naela	£		Nisu
Northern Manitoba	60/6		Sisemaa, tonni eest Rmk. 290 — 294
Hard Winter	52/6		Manitoba, cif. 100 kgr. eest
Rosario Santa	54/—		termini Fl. 17.75
Jahu, kaal — 280 Ingl. naela.			Hard Winter, cif 100 kgr. eest " 14.85
Manitoba	47/6		Ameerika jahu, cif 100 kgr. eest \$ 8 1/2 — 9
Austraalia	44/—		
Kansas	49/—		Rukis
Odrad			Sisemaa, tonni eest Rmk. 181 — 186
Kanada Nr. 3, kaal — 370			Western II, cif 100 kgr. eest Fl. 10.75
Ingl. naela	29/9		Kaerad
Kalifornia, kaal — 424 Ingl. naela	34/9		Sisemaa, tonni eest " 206 — 196
Kaerad, kaal — 320 Englise naela			Odrad, talve,
La Plata	21/7 1/2		Sisemaa, tonni eest " 184 — 190
Kanada Nr. 2	27/9		Odrad, suve,
Linad, cif			Sisemaa, tonni eest " 185 — 206
Riga Z. K.	70.0 — 69.0		Suhkur
Pärnu H. D.	67.0 — 66.0		C. S. R. Feinkorn, 50 kgr. eest loco £ 14/3
Slanetz U/A Medium	79.0 — 80.0		Saksa „Ekspor“t, 50 kgr. eest termini " 14 1/1 1/2
Bacon, kaal — 112 Englise naela			Jaava " 14 5/4
liri	129.0 — 144.0		American Fine Granulated, 50 kgr. eest " —
Daani	124.0 — 130.0		Riis
Kanada	110.0 — 124.0		Burmah II, 50 kgr. eest " 15/6
Ameerika	92.0 — 104.0		Rasv
Munad, kaal — 120 Ingl. naela			Pureland American, 100 kgr. eest \$ 36 1/2
Inglise	12.6 — 13.0		Steamlard " 35 1/4
liri	12.3 — 12.6		Või, Berliini en gros hinnad,
Või, kaal — 112 Englise naela			tsentneri eest
Hollandi	174.0 — 176.0		Sisemaa I sort Rmk. 180.00/185.00
Daani	178.0 — 180.0		" II " " 165.00/175.00
Uus-Meremaa	152.0 — 176.0		Väljamaa " 192.00/199.00
Austraalia	146.0 — 174.0		" pakkides " 199.00/206.00
Argentiina	144.0 — 164.0		

Laevade liikumine Tallinna sadamas
10.—25. aprillini.

Sisse klaaritud;	kaptan Reid, segakaubaga Londonist.
Inglise aurik „Baltabor“,	Haack, segakauba ja reisij. Hamburist.
Saksa aurik „Lavinia“,	Quitzan, segakaubaga Lübeckist.
„ „ „Pautan“,	Lütgens, „ ja viljaga Hamburist.
„ „ „Steinhöft“,	Sandberg, „ Danzigist.
Rootsi aurik „Trelleborg“,	Nielsen, segakaubaga Le Havrest.
Daani aurik „Magnus“,	Schütze, „ Lübeckist
Saksa aurik „Wiborg“,	Burmeister, „
„ „ „Bürgermeister Echenburg“,	Haiding, metsamaterjaliga Peterburist.
Norra aurik „Bertha“,	Gustavson, segakaub. ja reisij. Hangöst.
Soome aurik „Poseidon“,	Feindt, Peterburist kütte- ja toidumoona võtma.
Saksa aurik „Johanna“,	Bellmann, segakaub. ja viljaga Bremenist.
„ „ „Hornsriff“,	Sorokin, Peterburist kütte- ja toidumoona võtma.
Vene jäämurdja „Svjätogor“,	Fretwurst, segakaubaga Hamburist.
Saksa aurik „Christian Russ“,	Kusnetsov, Peterburist kütte- ja toidumoona võtma.
Vene jäämurdja „Oktjabr“,	Seleninov, „
„ „ „Jermak“,	Stieper, segakaub. ja reisij. Stettinist.
Saksa aurik „Strassburg“,	Kajunin, Peterburist kütte- ja toiduaineid võtma.
Vene jäälõhkuja „Truvon“,	Löder, segakaubaga Hamburist.
Saksa aurik „Diana“,	Hassold, „
„ „ „Vilhelm Russ“,	Milligan, tühjalt Belfastist.
Inglise aurik „Bengore Head“,	Noor, tühjalt Paldiskist.
Eesti aurik „Grenen“,	Schünemann, rukkiga Stettinist.
Saksa aurik „Kurland“,	Tode, segakaubaga Hamburist.
„ „ „Marta Russ I“,	Kriesen, segakaub. ja reisij. Stettinist.
„ „ „Wartburg“,	Rasmussen, segakaubaga Göteborgist.
Rootsi aurik „Iris“,	

Välja klaaritud:

Saksa aurik	„Strassburg“	„	Stieper, segakaub. ja reisij. Stettiini.
Eesti päästeaurik	„Micheline“	„	Rosen, merele päästetötle.
Daani aurik	„Magnus“	„	Nielsen, segakaubaga Dünkircheni.
Saksa aurik	„Christian Russ I“	„	Fretwurst, segakaubaga Hamburgi.
„	„Steinhöft“	„	Lütgens, linadega Hamburgi.
Läti aurik	„Mary“	„	Krast, tühjalt Danzigi.
Saksa aurik	„Prutan“	„	Quitzan, segakaubaga Lübecki.
„	„Viborg“	„	Schütze, tühjalt Meemeli.
„	„Johanna“	„	Feindt, endise koormaga Odermündesse.
„	„Charlotte Cords“	„	Suhr, tühjalt Riiga.
„	„Weser“	„	Schwindock, tühjalt Liibavi.
Saksa mootorlaev	„Osviga“	„	Zeissig, haavapakkudega Kings Lynni.
Saksa aurik	„Sylt“	„	Harksen, linade ja segakaub. Hamburgi.
„	„Norderney“	„	Spermann, segakaubaga Hamburgi.
Inglise aurik	„Gothic“	„	Sargent, propsidega West-Hartlepooli.
Daani aurik	„Bogö“	„	Rasmussen, laudadega Hulli.
Vene jäälohkuja	„Svjätogor“	„	Sorokin, Peterburisse.
„	„Truvor“	„	Kajunin,
„	„Oktjabr“	„	Kusnetsov,
Eesti aurik	„Kodumaa“	„	Valvur, plankidega Rotterdami.
Rootsi aurik	„Fagerwik“	„	Abrahamson, linadega Genti.
Soome aurik	„Poseidon“	„	Gustavson, segakaub. ja reisij. Hangösse.
Rootsi aurik	„Severin“	„	Svensson, tühjalt Ljusnesse.
Vene aurik	„Arcos“	„	Burke, propside ja segak. West-Hartlepooli.

Välisbörsid.

	L O N D O N											
	13. IV	14. IV	15. IV	16. IV	17. IV	19. IV	20. IV	21. IV	22. IV	23. IV	24. IV	26. IV
Frank . . .	140.35	142.10	143.80	144.35	145.—	144.65	147.10	145.56	146.12	145.85	144.20	145.40
Dollar . . .	4.8612	4.8596	4.8593	4.8612	4.861/4	4.8618	4.8618	4.8618	4.8612	4.8621	4.863/8	4.8631
Rootsi kroon	18.14	18.143/4	18.15	18.15	18.15	18.151/2	18.159/4	18.16	18.16	18.16	18.161/4	18.159/4
Daani kroon	18.551/2	18.571/2	18.581/2	18.561/2	18.59	18.58	18.581/2	18.601/2	18.58	18.571/2	18.581/2	18.581/2
Norra kroon	22.40	22.44	22.321/2	22.19	22.22	22.22	22.22	22.371/2	22.46	22.57	22.69	22.52
Saksa mark.	20.42	20.421/2	20.401/2	20.42	20.42	20.42	20.42	20.421/2	20.42	20.421/2	20.421/4	20.43
Soome mark	193.25	193.12	193.12	193.12	1931/8	193.12	193.12	193.12	193.12	193.12	193	193.12
Holl. gulden.	12.1225	12.1175	12.111/2	12.1175	12.111/8	12.1225	12.1206	12.12	12.12	12.1143	12.113/8	12.1063
Liir	120.90	120.85	120.80	120.80	120.85	120.80	120.80	120.85	120.80	120.85	120.90	120.90
Helveetsia fr.	25.19	25.17	25.17	25.18	25.18	25.18	25.17	25.17	25.17	25.16	25.171/4	25.17
Tsh.-Sl. kr.	164.00	164.00	164.00	164.06	1641/16	164.06	164.06	164.12	164.12	164.12	1641/8	164.12
Belgia frank	127.12	129.18	131.12	131.56	1313/4	131.50	134.12	135.87	135.87	137.06	1363/4	135.25
Poola slot .	42.50	42.50	42.50	42.50	42.50	42.50	47.50	48.00	48.00	49.50	50.00	50.00
Latt	25.20	25.20	25.20	25.20	25.20	25.20	25.20	25.21	25.21	25.21	25.21	25.21
Litt	49.37	49.37	49.37	49.37	49.37	49.37	49.37	49.37	49.37	49.37	49.37	49.37
Tshervonets.	9471/2	947	9471/2	9471/2	9471/2	9471/2	9471/2	9471/2	9471/2	9471/2	9471/2	9471/2
Kuld p/unts.	84/111/2	84/111/2	84/111/2	84/111/2	84/111/2	84/111/2	84/111/2	84/111/2	84/111/2	84/111/2	84/111/2	84/111/2
Höbe p/unts.	2/57/8	2/57/8	2/53/4	2/51/2	2/55/16	2/55/16	2/57/16	2/53/16	2/53/16	2/57/16	2/55/8	2/51/4
Plaat. p/unts	—	—	—	—	430/440	—	—	—	—	—	—	430/440

	B E R L I N											
	13. IV	14. IV	15. IV	16. IV	17. IV	19. IV	20. IV	21. IV	22. IV	23. IV	24. IV	26. IV
Naelsterling.	20.421	20.417	20.412	20.418	20.422	20.421	20.421	20.423	20.426	20.419	20.424	20.426
Frank	14.455	14.41	14.46	14.21	14.091/2	14.24	13.83	14.031/2	14.111/2	13.96	14.12	14.11
Dollar	4.2	4.2	4.2	4.2	4.2	4.2	4.2	4.2	4.3	4.2	4.2	4.2
Rootsi kroon	112.60	112.54	112.45	112.45	112.50	112.44	112.40	112.42	112.38	112.38	112.40	112.40
Daani kroon	110.17	110.07	109.98	109.98	110.02	109.97	109.97	109.95	109.94	109.92	109.98	110.00
Norra kroon	91.30	90.85	90.85	91.80	91.95	92.08	91.60	91.54	91.00	90.45	90.35	90.75
Soome mark	10.572	10.57	10.565	10.565	10.565	10.565	10.57	10.567	10.567	10.567	10.568	10.565
Holl. gulden.	168.48	168.46	168.47	168.48	168.00	168.48	168.52	168.55	168.59	168.55	168.62	168.75
Liir	16.871/2	16.90	16.87	16.90	16.891/2	16.89	16.89	16.90	16.891/2	16.88	16.90	16.88
Helveetsia fr.	81.02	81.081/2	81.081/2	81.051/2	81.041/4	81.06	81.08	81.08	81.08	81.101/2	81.09	81.11
Tsh.-Sl. kr.	12.441	12.438	12.44	12.438	12.438	12.438	12.435	12.431	12.439	12.44	12.44	12.45
Belgia frank	16.04	15.90	15.63	15.58	15.54	15.67	15.261/2	15.05	15.08	14.88	14.901/2	15.10

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavate kaupade nimekiri ja hinnad (en gros).

Jahud: nisu, pehme, kõrgem sort, Ameerika ja Ingl.	pd.	850—900	Liha, sea, I sort	pd.	1920—2000
„ sõre, kõrgem sort			„ looma, I sort	„	800—1400
„ Ameerika ja Inglis	„	890—900	Õlikoogid, linaseemne	„	280—290
rukkijahu	„	285—295	„ päevalille	„	260
„ püül	„	440—470	Tangud soja	„	330
„J. Puhk ja Pojad“ suurveski			Jahu, päevalille	„	270
saadused. Hinnad arvatud 50			Segajõutoit I s.	„	295
klg. eest ühes valge puuvil-			„ II s.	„	250
lase kotiga:			Nisukliid	„	200
jahu: nisu, pehme, sõre . . 50 kg.	720—910		Puuvillane riie, Bjas	ars.	46—54
Patent rukkipüül	—		„ Mitkal	„	33—40,50
„Eesti parem“ saiajahu	pd.	—	Lina, Liivi R.	pd.	1600
„Kalev“ „ „	„	—	„ Petseri	„	1850
„Kungla“ „ „	„	—	„ Võru	„	1800
„Sampo“ „ „	„	—	„ Tartu	„	1650—1700
Jahu: nisu, pehme — sõre	„	—	Linaseemned, õli 87½% basis	„	380
A/S. Rotermanni tehaste jahud:			külvi 98% basis	„	620
nisu, pehme — sõre	735—950		Takud, Codilla, II	„	900
„ pehmed, teised sordid	—		„ III	„	500
„ I sort	—		Kivistüsi, auru Yorkshire 2k.pest.	„	55—56
Rukkijahud	„	—	„ „ Newcastle	„	51—53
„ „	„	—	„ sepa	„	53—55
„ püül	„	—	Koks, valu	„	65—70
Nisu, Eesti	„	—	„ gaasi	„	75
Rukis, Poola ja Saksa	260—265		Põlevkivi, I sort	„	10
„ Poola ja Vene	—		„ II „	„	7,50
Kaerad, toidu, Vene	260—265		„ III „	„	5
„ Poola	—		„ Senolat	„	250—270
Odrad, õlle, Poola	—		„ Gudroon	„	200—220
„ harilik.	270—275		„ pigi	„	—
Herned, rohelised, Eesti	—		Raud, sordi	„	230—240
„ „ Hollandi	610—630		„ vits	„	365—480
Riis, Burma II	720—730		„ plekk	„	370—510
Kartulid, eksport fob Tallinn	pd.	—	Raudtalad	„	260—270
„ piirituse	„	—	„ plekk, tsingitud	„	670—710
Kartulitärklis „Superieur“	650		Teras, Inglis	„	—
Piim, pudelites	ltr.	17	„ Saksa	„	—
Või, meierei, eksport, I sort	pd.	4000—4200	„ nikkel	„	—
Või, siseturu	„	—	„ vedru	„	460—520
Margariin, väljamaa	1960—2240		„ valu	„	—
Kaseiin Eesti	1000—1200		„ tööriistade	„	1200—1400
Juust, Shweitsi, Kodumaa	2600—2700		„ talla, Belgia	„	—
Munad, eksport I s (kast 1440 tk.)	9 720		Malm	„	190—200
„ II s. („ 1440 tk.)	8 640		Inglitina	9500—10.000	
Kakao, Hollandi	2000—2200		Seatina	1350—1400	
„ Englise	1800		Vask, plekk, punane	3500—3700	
„ Ameerika	1400—1600		„ valge	3400—3600	
Kohv, Rio, Santos	5400—5600		Tsink-plekk	1600—1750	
„ Kesk-Ameerika sordid	6200—7600		Masinaõli, Vene	580—590	
Tee, lahtine, Orange Pekoe, Tseilon	8400—8800		„ Ameerika	570—640	
„ „ Orange, Pekoe, Java	7400—8200		„ mootor	700—760	
„ „ Moning, Hiina	4800—5600		„ auto	950—1200	
Suhkur, peenike valge, Danzigi	—		Linaseemneõli	1515	
„ Tshehoslovakkia	670—675		Värnits	1555	
„ Saksam.	655—665		Tsilindriõli, Vene	900—1050	
Suhkur, peenike, valge, Poola	655—665		„ Ameerika haril. aur 230 ⁰	580—880	
Siirup, kartuli, 42%	650		„ ülekuum. „ 320 ⁰	935—975	
Glükoos	650		Põlevkiviõli	180—210	
Sool, lahtine, Vene	53		Nafta, Vene	245	
„ „ Saksa	56		„ Ameerika	220	
Heeringad Yarmouth, Matties	tünn	4500—4700	Petrooleum, Vene, sisternid ja	„	
„ Matfulls.	„	5500—5700	vaadid	„	230—240
„ Shoti, Matties	„	5700—6000	„ Am. sistern. ja vaadid	„	230—240
„ Matfulls	„	6700—6900	Bensiin, Vene	„	580—600
Heeringad, Norra	„	2500	„ Ameerika	„	580—600
„ Islandi	„	1800	Pesuosoda, väljamaa	„	—
			„ kodumaa	„	180—190
			Seebikivi 72—74% ⁰ , Poola	„	510—540

Parkimiseekstrakt	pd.	—
Värvüd, nigrosiin, vees sulav, välj.	"	9200—10.000
" tsinkvalge, väljam.	"	1400—1750
" tinavalge, "	"	1600—1900
" ooker, "	"	350—450
Väetisained, salpeeter, Norra	tünn	1980
" " Tshilli	pd.	410—415
" süperfosfaat 18—20%	kott	675
" thomasjahu 16%	"	610
" kaalisool 30% ⁰ , k. 6 pd.	"	770—790
" " 40%	"	950—970
" kainiit 13% ⁰ , lahtine	pd.	49
Väävelhapuammoniaak	"	2065
Lubjalämmastik	"	1850
Vosvoriit, Eesti 6% ⁰	"	—
Eesti rikast. vosvoriit 28—30% ⁰	"	500
Paber, rotatsioonid	"	440
Tsement, Portland, Port-Kunda		
pütt 10 pd. 10 nl.	piit	875—925
Tsement, Aseri	"	875—925
Kriit, toores	pd.	—
" pestud	"	125
Asfalt	"	120—135
Kivitõrv, Rootsi	"	—
Puutõrv, kodumaa	"	—
Lubi	"	50
Gips, tükkides	"	25
" jahvatatud, toores	"	35
" krohvimise	"	45—70
Telliskivid, I sort, tuhat	"	5500—6000
Tuletikud, orig. kast (5000 toos.)	"	4400—4900
Nahk, talla, Eesti, kodumaa toores-	"	
nahast valmist. pd. I s.	"	5400—5600
Nahk, talla, Ameerika tooresn.	"	
valmistatud, I sort	"	6000—6600
Nahk, talla, Ameerika tooresn.	"	
valmistatud, II sort	"	5400—5600
Tooresnahk, väikesed ja suured	"	—
Silikaat D/B/B	"	—
Puumaterjalid, saetud	"	—
Eesti Strd I, II ja III s. frko Tall.	"	—
" IV s.	"	—
" propsid; 7×7	"	—
" liiprid	"	—
Põletispuud, seg. 20 kaski, k.-s.	"	—

Prahid:

Lina		
Tallinn — Stettiin	tonn	sh. 20/—
" — Ghent	"	21/—
" — Dundee	"	33/—
" — Belfast	"	—
Takud +		
Puumaterjalid D/B/B Standard		
Tallinn — London	"	sh. —
" — E. C. C. P. (Inglise ida-	"	—
ja läänerand)	"	—
" — Antwerpen	"	—
" — Southampton	"	—
" — Manchester	"	—
" — Amsterdam	"	—
" — Dundee	"	—
25 talve juuremaks.		
Segakaup		
Tallinn — Stettiin	tonn	sh. 12—25/—
" — London	"	—
" — Stokholm	"	Rk. —
Või		
Tallinn — Stettiin	tünn	—
Kartulid		
Tallinn — Stokholm	tonn	Rk. —

Tallinna börsi kursisedel.

		14. IV	16. IV	19. IV	21. IV	23. IV	26. IV
1 dollar	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	372	372	372	372	372	372
	M.	375	375	375	375	375	375
1 nael-	T.	—	—	—	—	—	—
sterling	O.	1809	1809	1809	1809	1809	1809
	M.	1824	1824	1824	1824	1824	1824
100 Saksa	T.	—	—	—	—	—	—
riigi-	O.	8850	8850	8850	8850	8850	8850
marka	M.	8975	8975	8975	8975	8975	8975
100	T.	—	—	—	—	—	—
Soome	O.	937	937	937	937	937	937
marka	M.	947	947	947	947	947	947
100	T.	—	—	—	—	—	—
Rootsi	O.	9975	9975	9975	9975	9975	9975
krooni	M.	10.075	10.075	10.075	10.075	10.075	10.075
100	T.	—	—	—	—	—	—
Daani	O.	9725	9725	9700	9700	9700	9700
krooni	M.	9925	9925	9900	9900	9900	9900
100	T.	—	—	—	—	—	—
Prantsuse	O.	1275	1245	1235	1225	1225	1240
franki	M.	1325	1295	1285	1275	1275	1290
100	T.	—	—	—	—	—	—
Hollandi	O.	14.975	14.975	14.975	14.975	14.975	14.975
guldenit	M.	15.200	15.200	15.200	15.200	15.200	15.200
100 latti	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	7150	7150	7150	7150	7150	7150
	M.	7250	7250	7250	7250	7250	7250
100	T.	—	—	—	—	—	—
Tsheho-	O.	1105	1105	1105	1105	1105	1105
Slovakkia	M.	1130	1130	1130	1130	1130	1130
krooni							
100 Hel-	T.	—	—	—	—	—	—
veetsia	O.	7175	7175	7175	7175	7175	7175
franki	M.	7275	7275	7275	7275	7275	7275
100	T.	—	—	—	—	—	—
Norra	O.	8000	8025	8100	8075	8000	7950
krooni	M.	8200	8225	8300	8275	8200	8150
100	T.	—	—	—	—	—	—
Belgia	O.	1420	1380	1375	1345	1320	1320
franki	M.	1460	1420	1415	1385	1360	1360
100	T.	—	—	—	—	—	—
Itaalia	O.	1500	1500	1500	1500	1500	1500
liiri	M.	1540	1540	1540	1540	1540	1540
1000	T.	—	—	—	—	—	—
Ungari	O.	5,15	5,15	5,15	5,15	5,15	5,15
krooni	M.	5,40	5,40	5,40	5,40	5,40	5,40
1 Austria	T.	—	—	—	—	—	—
shilling	O.	52,50	52,50	52,50	52,50	52,50	52,50
	M.	54,00	54,00	54,00	54,00	54,00	54,00
1 tsher-	T.	—	—	—	—	—	—
vonets	O.	1895	1895	1895	1895	1895	1895
	M.	1925	1925	1925	1925	1925	1925
1 Poola	T.	—	—	—	—	—	—
slott	O.	39,00	39,00	39,00	34,00	34,00	33,00
	M.	44,00	44,00	44,00	39,00	39,00	38,00
1 Eesti	T.	100	100	100	100	100	100
kroon	O.	—	—	—	—	—	—
	M.	—	—	—	—	—	—